

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DÖRGİ

Yıl : 6

Sayı : 69

EYLÜL 1967

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Zeytinyağı olayının dù- sündürdükleri 3
Standardlaştırma ve dış ticaret 4-5
Portreler 7
TSE Haberleri 8-11
Türkiye Şarapçılığı ... 12-13
Ahşap kapı kanatları ve çakma kapı kanatları standardları 14-15
Maden direkleri stan- dardı 17
Avusturya Standardla- rı Birliği 19
Yemeklik yağların (gas chromatography) me- todu ile incelenmesi ... 20-22
Standard Dünyasında haberler 23
İkinci Beş Yıllık Plân- da standard konuları ... 25
Yurttan haberler 27

Summary of contents 29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

30 Eylül 1967 tarihinde basılmıştır.

BU SAYIMIZ ÜZERİNE

Temmuz ayı içinde Prag'da yapılan IEC genel kurul toplantısında Başkanlığa M. Pierre Ailleret seçilmiştir. IEC genel kurul toplantısı ile ilgili izlenimleri bundan önceki sayımızda vermiştık. Bu sayımızda IEC'nin yeni Başkanı'nın bir portresini, başarı dileklerimizle, sunuyoruz.

DEVCONF konferanslarından bir yenisini, M. Frontard'ın ilinç konferansını, evvelkileri yayınladığımız sayfada okuyacaksınız.

İtalya'ya ihraç olunan zeytinyağ partisinin iadesi basınımızda geniş tepkiler yaratmıştı. Bu olay üzerine bazı tedbirler alınmasına da karar verildi. Faruk A. Sünter, bu olay eksenin çevresinde alınması gereken tedbirleri standard açısından ele alıp incelemekte, bazı önerilerde bulunmaktadır.

21 Ağustos 1967 tarihli Resmi gazete'de ayınlanan İkinci Beş Yıllık (1968-1972) Kalkınma Plâni'nda standardlar konusunu Muzaffer Uyguner işlemiştir.

Türkiye Şarapçılığı ile ilgili inceleme bu sayımızda sona ermektedir. Bu sayının ilinç bir yazısı da Argun Dağcıoğlu'nun deneylere dayanan yazısıdır. «Yemeklik yağların Gas chromatography metodu ile incelenmesi» adını taşıyan bu yazının yeni bir hava getirdiğine inanıyoruz.

Ay sonlarında TSE'yi bir Rus heyeti gezmiştir. Bununla ilgili fotoğraflara iç sayfalarda yer verilmiştir. TSE, Ekim ayında IEC'nin kablolarla ilgili toplantılarına sahne olacaktır. Bu toplantılar konusunda geniş bilgiyi okuyucularımız iç sayfalarımızda bulacaklardır.

STANDARD

**En yaygın
ve bilgili
servis
teşkilâtına
sahip
tek marka:**

ARCELİK

Müracaatınıza anında cevap verebilecek, bugün olduğu gibi yarın da dimdik karşınızda durabilecek bir firma ve kurulu bir teşkilatı varsa buz dolabınız ilk aldığınız günü gibi uzun seneler size hizmet edebilecek demektir.

İşte böyle bir servis teşkilatına sahip tek firma Türkiyede Arçeliktir. Arçelik alan... Arçelik Ailesine dahil olur, en ufak bir tereddüt ve isteği Arçelik Servisi tarafından derhal memnuniyetle karşılanır.

Mamulu sadece satana kadar değil... sattıktan sonra da müsterinin her an hizmetinde olmak ARÇELİK'in değişmez prensibidir.

ZEYTINYAĞI OLAYININ DÜŞÜNDÜRÜKLERİ

Faruk A. SÜNTER

Mallarımızın standard ölçülere göre hazırlanması ve bu standardlara uygun olarak piyasada satılmalarının kontrol altında tutulması gereği, zeytinyağı olayı ile hâlâ günün konusu olmaktadır.

Bu gereği ötedenberi ortaya atan ve Türk mallarının bu yoldan da değerlendirilmemesini gerçekleştirmeye çalışan organ olarak TSE, kötü bir olayla da olsa, Kam'ı oyunda meydana gelen bu yapıcı ortamdan mutluluk duymaktadır. Öyle umuyoruz ki, zeytinyağı sorununu çözümlerken, artık bütün mallarımızın iyi nitelikte hazırlanmasını da sağlamış, yurdumuzu yillardanberi özlenen çağdaş uygardan memleketlerdeki benzerlerinin durumuna eriştirmiş olacağız.

Fakat bu fırsatı iyi değerlendirmek, plânlı kalkınmaya hız verilen ve Ortak Pazara hazırlanan bugünkü ortamda, standard çalışmalarını, geniş pazarlama ve ekonomik faydalananmaya doğru da yönetmek, çok yerinde bir davranış olacaktır.

Bilindiği gibi memleketimizde standardların zorunlu olarak uygulanması -özellikle tarım ürünlerinde- daha çok ihracatta yapılmaktadır. İç piyasa bu bakımından başbos bir düzende kalmıştır. Pamuk maddesi dışında hiç bir ihracat standarı iç piyasada uygulanmamaktadır. Oysa, yaşı meye, kuru yemişler gibi gıda maddelerinde halkımızı da yabancılar kadar korumak, görevlerimizin başında yer almazdır.

Böyle bir davranış, yalnız tüketici vatanداşa fayda sağlamakla kalmaz; üreticiyi standard mal yetiştirmeye ve hazırlamada da -başa satacak yol bulamayacağı için- daha çabuk ve daha kolay olarak, dürüst ve düzgün çalışmaya zorlar ve bu alanda eğitir. İhracata ayrı iç piyasaya ayrı çalışma, rizikodan çekinen ve kolaya kaçanlar için memleket ekonomisine yararlı yönün tutulmasını önler.

Sanayi mamüllerinde -ihracat davranışları yeni olduğundan- bu durum yoktur ve uygulama iç ve dış piyasa için eşittir. Burada zo-

runlu Türk Standardlarının ithalâta da uygunlanmakta oluşu, ekonomimizi desteklemekte ve sanayimize gelişme sağlamaktadır.

Bu arada, sanayi için, yerinde bir düşüşle, yerli malı ham madde kullanmak, içerisinde yapılan kaliteli mamüllerin benzerlerini ithâl etmemek gibi Türk işçisine ve Türk ekonomisine bir pay çıkarmak yolundaki olumlu kararları, ihracatta, nedense, önemsememekteyiz.

Oysa, içte ve dışta uygulanacak yeterli tek bir standard'la çalışıp bu malları ileri bir pazarlama ile ihraç etme yoluna girince, o üretim kolunun ekonomimize en yüksek değeri sağlayacak şekilde pazarlanması düzenlemeliyiz.

Bugün alıcı pazarlarda, doğrudan tüketiciye gidecek küçük, zarif ambalâjlar kullanılmakta, o ülkeler veya araçlar, bu işi yapamayan yerlerin mallarını büyük ve eski tipte, hattâ dökme olarak almakta ve sonra kendileri işleyerek işçilik ve ambalâjdan doğan büyük değeri, kendi ekonomilerine aktarmaktadırlar.

Ithalâtta nasıl yasaklarla bu kazanç memleket ekonomisinin yararına aktarılıyorsa, ihracatta da yurtta işlenmesi ve değerlendirilmesi yapılabilecek ham veya yarı-işlenmiş veya hâl alıcı pazara elverişli ambalâj dışında hazırlanan malların ihracı yasaklanmak suretiyle, işçilik ve bu işten doğan ek-değerler millî ekonomiye kazandırılabilir.

250 gramlık 1 kilo arasında küçük kaplarda bugün gelişmiş ülkelerin hemen hepsinde satışa çıkarılan zeytinyağı, fındık, kuru üzüm yerine, tonlarla dökme yüksek asitli, orada rafine edilecek zeytinyağı, 80 kiloluk çuvalarda fındık veya 14 kiloluk kutularda kuru üzüm göndermek güvenlidir.

Standardlarımız bu milyonlar tutacak ek-değerleri millî ekonomiye kazandıracak bir araçtır. Yeter ki plân ve programlarımızı ona göre yapalım; mal hazırlama cihazlarını ona göre düzenleyelim ve bu düzenlemeyi bütün yetkililer öncelikle ve tüm olarak desteklesin.

DEVCONF KONFERANSLARI

STANDARDLAŞTIRMA VE DIŞ TİCARET

R. FRONTARD

AFNOR Genel Direktör Yardımcısı

Zamanımızda, standardlaştırma metotlarının ihracat mallarına uygulanması, bütün ülkelerde ve özellikle gelişmekte olanlarda, ticareti teşvik edici bir unsur olarak kabul ve tavsiye edilmektedir.

Bu sebeple, 1967 Haziranında Moskova'da düzenlenen «Kalkınma Konferansı (DEVCONF)», programında, «İhracatta Standardların kullanılması» konusunun tartışımasına özel bir önem yer vermiştir. Bu raporun amacı somut tecrübelerimize dayanan konunun aydınlatılmasına yardımcı olmaktedir.

Raporumuzun kapsamı, yine aynı düşünce ile ve dış ticaretle ilgili bütün problemleri içine alabilmesi amacıyla geniş tutulmuştur. Herhangi bir ülkenin dış ticaretinin, ihracat ve ithalat olmak üzere iki veçhe arzettiği ve ikisinden hemen hemen eşit önem taşıdığı gereğini gözden irak bulundurmamamızı, ithalatın iyi bir düzene kavuşturulması, hiçbir zaman ihracatin geliştirilmesinden daha az önemli değildir.

Az Gelişmiş Ülkelerden, Sanayileşmesini Tamamlamış Ülkelere Doğru :

Hernekadar problem, bütün ülkeler için mevcut ise de, standardlaşmanın tekifi ettiği çözüm yolları (1), siki ana faktöre bağlı olarak, ülkeye farklılıklar göstermektedir :

- Ülkenin genel hayat standarı;
- Teknolojik gelişme seviyesi (ki bu, halkın belirli bazı üretim alanlarındaki başarı derecesini gösterir.)

Bir ülke, tarım ürünlerinin ve yeraltı servetlerinin işlenmesini başka ülkelere terkettiği ve belirli bir hayat standardını muhafaza edebilmek için mamül madde ithal etmek durumunda kaldıgı zaman, onun «az gelişmiş» olarak isimlendirileceği ortadadır.

Böyle bir ülke, ihracat ettiği malların değerindeki (maliyetindeki) kendi iş gücü oranının bir ölçüde artırabiliyor; ve aynı zamanda, mahalli endüstri vasıtıyla mamül madde ihtiyacını gittikçe artan bir şekilde karşılamaya başlamışsa artık onun «gelişen ülke» statüsünü kavuştugunu söylemek mümkündür.

Her iki halde de, gerek ithal ve gerekse ihracat malları bir noktada, yani standardlarda açık ve seçik bir şekilde birleşeceklerdir. Suraşı muhakkaktır ki, standardlar yönünden herhangi bir ülkenin davranışları, yukarıda belirttiğimiz iki sahadan hangisinde bulunuyorsa, ona göre bir veçhe olacaktır.

Birinci sahada bulunan, yani ham madde ihracat eden bir ülke, genellikle müsterilerinin empoze ettiği şartları kabullenmek durumundadır. Teklif edilen fiyatlar ve sipariş miktarlarında

olduğu kadar, talep edilen karakteristiklerde de (standardlar) durum böyledir. Mamül madde ithalinde de az gelişmiş bir ülke, satıcıların dikte etikleri şartlara uymak zorundadır; çoğu zaman bu zorluklar yüzünden sürsüz bir şekilde birinden diğerine sürükleñir; bazan da iki taraflı anlaşmaların merhametine sığınmak mecburiyeti hasıl olur. Böylelikle ithalatçı ülkede sınırlı mallar yönünden kötü bir sekilde koordine edilmiş standardlar sebebiyle bir kesmekeş hükmü sırmeye başlar. Bunun sonucu ise, gerek kullanma ve gerekse idame bakımından pek çok problemlerin doğuşudur.

«Gelişen Ülke» ise bu kayıt ve şartlardan kurtulmak için çaba gösterir. Ancak, çoğu zaman, işin politik ve malî bağımsızlık cepheleri ile uğraşmaktan, teknik konulara sıra gelmez ve çabalardan sonucu tam olarak alınamaz. Millî bir standardlaşdırma sistemi kurmak, modern ekonominin bellî başlı sorunlarından birini teşkil eden bu işin üstesinden gelebilmek için, en az güç olan yollardan biridir.

Sanayileşmiş ülkelere gelince, onların aktif bir durumda olan iç tüketici piyasaları ve çok çeşitli milletlerarası mübadeleler, durumun çok karışık bir manzara büرنmesine yol açmaktadır. Bir taraftan, mevcut ihracatın ihtiyaçlarını karşılamak üzere ve iç piyasa isteklerini kaale almadan pek çok standart hazırlanmış bulunuş; diğer taraftan, dış ticaret ve milletlerarası mübadele esaslarına göre düzenlenmiş standardlara daha sık rastlanması bu görünüşe sebep olmaktadır. Bunun çeşitli misallerini göreceğiz; ancak sîmîlik en belirli ve karakteristik misâl üzerinde bir an için durmamız gerekmektedir. Gerçekten, dış ticaretin gerekleri, İngiltere'yi son zamangarda, «metrik sistem» genel standardını kabule zorladı ve aynı gerekler, İngiliz Standardları Enstitüsü'nü yüzlerce farklı standartın gelişimini izlemek gibi yükü bir işe karşı karşıya bulunuşu gerçegini çok güzel izah etmektedir.

Standardlaşdırma ve İhracat :

İthâl malları bakımından alıcının davranışları oldukça karışiktır :

- Bir yandan kalite, mense ve fiyat göz önünde bulundurmak mecburiyetindedir;
- Öte yandan da, hem aldatılma veya dolandırılma ihtimalleri ile, hem de anlaşmazlık hâlinde ödeme güçlüğü yüzünden huzursuzdur.

İhracatçı, genellikle, mevcut şartların bütün avantajlarından faydalanan ister ve huzursuzluğun giderilmesi ile her zaman geregi gibi ilgilenebilir. Standardlara başvurmak, bu gibi korku-

ların bertaraf edilmesi için en yaygın ve denemis metoddur. Denizaltı alıcılar, standardlarda öteden beri alışgeldikleri bir çeşit garanti bulurlar.

İç Piyasa için Hazırlanan Standardların Dış Ticaretteki Önemi :

En avantajlı durum, iç piyasada başarı ile uygulanmakta olan bir standardın, dış alıcılar tarafından da benimsenmesi ve bir garanti unsuru olarak görülmüş halidir.

Bu durumla daha çok sanayileşmiş ülkelerde karşılaşırız. Aşağıda konu ile ilgili bazı misaller bulacaksınız :

— Kristal, mikroskop parçaları, elektrik kabloları (İngiltere)

— Dikiş Makinası Motorları, dolma kalemleri kartusları (Almanya)

— Kristal, uçucu yağlar, çimento (Fransa)

— Et, tereyağı, meyva (Yeni Zelanda).

Daha az sanayileşmiş ülkelerde, bu konuda bazı misallerle karşılaşmaktadır.

Arjantin şu misalleri göstermiştir :

— IRAM (Arjantin) standardlarına uygun zeytinyağının İtalya'ya ihrac edilmiş bulunması;

— A. B. D., Bolivya, Ekvator ve Paraguay için IRAM Standardlarına göre yapılan konstrüksiyonel çelik işleri.

Misir ve Lübnan da bu konuda bazı gelişmeler kaydetmiştir.

Duğrudan Doğruğa Dış Ticaret İşlerine Uygun Millî Standardlar :

Bu durum, bir öncekine kıyasla daha ziyade hâkimdir. İç piyasa isteklerine uygun olarak hazırlanmış bir standardın, dış alıcılar tarafından da tutulmasını beklemek veya umit etmek yerine, tamamıyla dış isteklere uygun orijinal standartlar hazırlamak, (İhracat Standardları) hemen hemen bütün ülkelere teşebbüs ettikleri bir çıkar yoldur.

Bu, bize ISO ve IEC'nin bir yan dan gereklî teknik verileri derlemek ve diğer yandan da çeşitli ülkelere aynı zamanda belirli prensipleri geçerli hale koymak suretiyle elde etmiş oldukları başarıyı da kolayca izah etmektedir.

Almanya, ISO'ya uygun kazan (boyler) konstrüksiyon şartnamesini; Fransa, Çam parke dösemeye, dökme demir borular, çelik, alüminyum ve asbestli çimento borular standartlarını öneñ olarak göstermektedirler. Metrik sistemi kabul etmeden çok önce İngiltere de Avrupa Kita'sındaki alıcıları için elektrik motorlarının metrik sistem boyutları serisini standardlaşmıştır.

A.B.D., büyük ekonomik ve teknik üstünlüğüne rağmen, millî standartlarla milletlerarası standardlaşdırma arasında tam bir mutabakat sağlan-

ması gereğine her geçen gün daha çok inanmaktadır.

Bu misaller, daha pek çok ülke içinde de verilebilir.

Özellikle İhracat için Hazırlanan Standardlar :

Standardlaştırma, önemli bir «araç» olarak ele alındığı takdirde, bunun ihracatla ilgili problemlere uygulanması ihmali edilemeyecek bir husustur.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, bu durum sanayileşmiş ülkelerde pek seyrek ortaya çıkmaktadır. Ve bu ülkeler genellikle, deniz aşırı pazarlara ihracatın en iyi şekilde iç piyasaya esaslarına uygun mallarla yapılabileceği düşüncesindedirler.

Bununla beraber, Fransa'nın, 1949-55 yılları arasında, sırı Avrupa piyasasını kazanmak için hazırladığı çeşitli sebze ve meyva ihracat standardları önemli bir misal teşkil eder. Son zamanlarda bu çalışmalar esas alınarak Ortak Pazar dahil 6 Avrupa Ülkesi, «Ortak Standardlar (community standard)» adı verilen bir serinin tasarılaması hazırlamışlardır.

İngiltere'de, yalnız dış pazarlar için hazırlanan ve iç piyasada doğrudan doğruya uygulama alanına sahip olmayan bazı ihracat standardları öneksi olarak gösterilebilir. Tropik ülkeler için buzdolapları, sert iklimli yerler için telekomünikasyon cihazları komponentleri standardları gibi...

Buna karşılık, Kameran, Fildisi sahili, Madagaskar, Senegal, Mısır, İran, Fas ve Portekiz, uyguladıkları pek çok ihracat standardlarını misal olarak göstermektedirler.

Bu arada Türkiye, iç fındık, turunciller, yumurtalar, kuru üzüm, yarpağı gibi standardlarını belirtmekte ayrıca bunlar hakkında tamamlayıcı bilgiler de vermektedir :

— İç fındık standardının yayının dan bu yana Türkiye'nin fındık üretimi hemen hemen iki misline ulaşmıştır. Bu artış hem ekim alanında ve hem de üzerinde aynı ölçüde kendini göstermiştir. Bu artışlar, piyasa fiyatında önemli bir değişiklik olmadığı halde, vuku bulmuştur.

— Limon standardlaştırıldıktan sonra, Hamburg piyasasında 1 kasasının fiyatı 1 DM yükselmiştir. (% 6 veya 7 bir artış).

Son olarak Hindistan da standartlaşım yoluyla ihracatını artırma konusunda giriştiği sistematik çabalarla örnekler vermektedir.

Standardlaştırma Yoluyla İhracatı Geliştirmek İçin Sistematik Çabalar :

Yukarıda belirttiğimiz misallerin sağında iki sonuca varılabilir :

1) İleri derecede sanayileşmiş olan ülkeler, ihracatın gelişmesinde standardlaşmanın oynadığı önemli rolü ihmali etmemekle beraber, idari kademe de sistematik bir ihracat planlamasına gitmekten ziyade, standardların ihracata olan genel olumlu etkilerinden geçirgi gibi yararlanılmak eğilimindedirler.

2) Gelişen ülkeler ise, sistematik çalışma prensibine sıkı sıkıya bağlı olarak, simdiği coğululukla bir yan tecrübe dönemi içinde bulunmaktadırlar.

Bu sonuçların sıhhat derecesini test etmek için karakteristik iki ülkenin durumlarını gözden geçirelim : Japonya ve Hindistan

Bir sanayi ülkesi olan Japonya, JIS Standardlarınınlığında geniş bir kalite sertifikasyonu programı uygulamaktadır (doğrudan doğruya ihracat politikasına bağlı olarak). Bu konferans serisi içinde yer alacak olan ve JIS tarafından hazırlanmış bulunan etüt, şüphesiz bu konudaki bütün ayrıntıları ortaya koymaktadır.

Hindistan'a gelince, bu ülkedeki Standardlar Enstitüsü'nün tavsiyesi üzere Hükümet, 1960 yılında, ihracat mallarında kalite sorunu üzerinde çalışan bir özel komite kurmuştur. Bu komitenin çalışmaları, 1963 yılında pek çok madde ve mamülün, ihracat öncesi, ISI Standardlarına ve standardlara uygunluk markasına göre kalite kontrolunun yapılması öngören bir kanunun çıkmasına yol açtı.

Standardlara Uygunluk Markaları :

Bu konu, üzerinde özel olarak geniş bir şekilde durulmaya değer bir nitelik taşımaktadır.

Standardlara uygunluk markalarının prensibi çok iyi bilinmektedir. Sistem, bağımsız bir oturitten genellikle standard enstitülerinin herhangi bir mamül hakkında, standardına uygunluğu belirten bir belge düzenleme yetkisi şeklinde tarif edilebilir.

Bu usulün, alıcı için çift önem taşıdığı açıkça belli olmaktadır :

— Bir taraftan alıcı, mamülün standardını incelemek suretiyle o mal hakkında her yönden tam bir bilgi sahibi olmakta ve siparişini buna göre yapmaktadır.

— Diğer taraftan da, standard kriterlerin sürekli testler sonucunda düzenlenenliği belge, imalatçının taahhütlerini etkili bir şekilde garanti etmektedir. Bu belge, aynı zamanda, imalatçının taahhütlerini yerine getirememesinden doğacak zararlar hususunda da, alıcıya gerekli yardımları sağlamaktadır.

ISO'nun 73 numaralı «Tüketicilerin权利» Teknik Komitesi, markalar konusunda iki tane Rekomandasyon yayınlamış bulunmaktadır :

ISO/R 189 — Standard Markalarının Kullanma Prensipleri

ISO/R 526 — Standardlara Uygunluk Markalarının Alıcılar İçin Önemi

Bugün 34 ISO Üyesi Ülkede bu markalar uygulanmaktadır. Bunlar arasında, Fransa, Hindistan, Japonya, Güney Afrika, İngiltere gibi ülkelerin özellikle ihracat yönünden markalarla verdikleri önem değer niteliktedir.

Genel olarak «Bilgi verici» etiketleme (informative labelling) adı verilen uygulama da etiketlerin üzerinde standardlar esas alınarak bazı teknik bilgilerin alıcıya sunulması bakımından önem taşımaktadır. İsviçre ve Almanya bu konuda büyük tecrübe sahibi olmusturlar. Milletlerarası alanda ise, etiketlerin ihracatçı ülke dilinde hazırlanması, dış pazarlarda bazı satış problemlerinin doğmasına yol açmaktadır.

İhracatı Geliştirme Yönünde Diğer Standard Uygulamaları :

Raporumuzun buraya kadar olan kısmında, ihracatın gelişmesi yönünden standardların direkt rolünü ve etkilerini (kalite sertifikasyonlarını ele almak suretiyle) belirttiğim.

Kalite standardlarının dışında bazı standardlar da, başka bakımlardan ih-

racatın geliştirilmesine hizmet ederler. Amblaj ve «container» lerle ilgili standardlardan bu arada söz edilebilir.

Bu arada, standardların teknik bakımından seviyeleri de, o ülkenin mamlıllarına sağlayacağı üstünlükler bakımından ihmali edilmemesi gereken bir husustur.

Standardlaştırma ve İthalat :

İthalat için döviz rezervlerinin iyi ve etkili bir şekilde idaresi, dış ticaret dengesinin sağlanmasında önemle üzerinde durulacak bir konudur.

Standardlaştırma, bu hususta iki yoldan faydalı şeşler :

Milli İhtiyaçların Tam ve En Ekonominik Bir Görüşle Tahmin Edilebilmesi :

Standardlar, daima temel malzemelerde mümkün olan tasarrufu sağlamak amacıyla hazırlanırlar. Bu malzemelerin ithalinde, standardlarına uygunlukları aranırsa, döviz harcamalarında da doğrudan doğruya bir tasarruf sağlanır.

Meselâ kereste ithal eden Fransa, bu konu ile ilgili standardları hazırlamak ve uygulamak suretiyle % 30-40 oranlarında bir döviz tasarrufu sağlanmış bulunmaktadır (kereste ithalatında).

Milli Üretimin, Milli Gereklere Göre Ayarlanması :

Bir ülkenin sanayileşmesinde çok önemli bir sahayı teşkil eden bu konu, sık sık, yerli alıcılar bakımından, henüz oturmadan yeni tekniklere göre imalat yapma gibi güvensizlik doğuran çapraz bir problemi ifade etmektedir. «Yerli Mali Kullanın» şeklindeki beylik sloganları hiç bir zaman tek başına alıcıyı tatmin edememekte, onun tereddütlerini ortadan kaldırılamamaktadır. Halbuki millî standardlara dayanan bir üretim, bu tip alıcıyı yeniden kazanmayı sağlayabilir.

Standard enstitülerini ise basit mamlıllerden başlamalıdır. Meselâ suni gubre, yapı malzemeleri daha sonra tekstil mamlılları, mefrusat ve ev eşyaları gibi konular standardlaştırılsa, alıcıların aradıkları garantiler verilmiş olur.

Sonuç :

Dış ticaretin, her geçen gün gelişmesi ve ticarete konu maddelerin çeşitlerindeki devamlı artış, kalkınma endikatifleri arasında en çok önemi haiz olanlardan biridir. Bu bakımından bütün ülkeler, teknik ve ekonomik faaliyetlerinde işin bu vecnesine gerekten ağırlıklı vermelidirler.

Standardlaştırma millî seviyede teknik ve ekonomiye liderlik edebilecek sahiyetlerin yetişmesine ve onların güç olan görevlerini kolaylıkla başarsalar mermiye yardımcı olur; onların eLINE, azıdan prensip olarak, çalıştırılmasının basit bir «araç» tevdi eder.

Standardlar, başlangıçtan itibaren pratik bir yolda çalışmayı, olumlu ve somut sonuçlar almayı mümkün kılar.

(1) Etüdümizün tamamlanabilmesi için bize, kendi tecrübelerinden derledikleri misalleri gönderen tilkelerde teşekkürlerini bir borç biliriz. Su ülkelerin misallerine etüdümizde yer vermektedir : Arjantin, Kanada, Kolombiya, Mısır, Finlandiya, Fransa, Almanya, Guatemala, Hindistan, İran, Japonya, Lübnan, Fas, Yeni Zelanda, Portekiz, İsviçre, Türkiye, İngiltere, A. B. D.

bir dēgil...

iki dēgil...

üç dēgil...

**tam 4 model
emaye buzdolabı
yalnız AEG'de vardır!**

Bunda böbürlenenecek ne var?

Su var ki, yaşadığımız bu feza çağında dahi buz dolaplarının iç gövdesi için iletkenlik, kokusuzluk ve temizlik bakımından emaye sactan daha üstün vasıflı bir madde hâlâ keşfedilememiştir. Onun içindir ki dünyaca meşhur, istisnasız, bütün buz dolaplarının içi daima, daima, daima emaye sactan yapılmaktadır.

Memleketimizde imal edilen AEG'le-

rin iç gövdeleri, yekpâre kalın sacstandır ve hususi bir emaye tabakası ile kaplıdır.

Geçen yıl, bir buz dolabına sahip oldukları halde ikinei bir buz dolabı alan ailelerin çoğu AEG'de karar kılımıştır. Buz dolabından anlayanlar, fark ödemeden elde edebilecekleri böyle bir üstünlüğün cazibesine dayanabilirler mi?

AEG

“Kendisi en büyük ikramiye olan buz dolabı”

Standard Dünyasından

PORTRELER

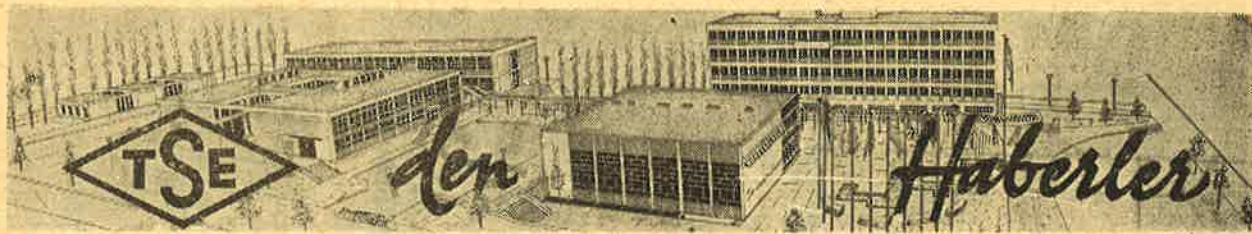
Pierre AILLERET

(IEC'nin Yeni Başkanı)

M. P. Ailleret, Fransa'da «Ecole Polytechnique», «Ecole National des Ponts et Chaussées» ve «Ecole d'Electricité» de yüksek öğrenimini tamamladıktan sonra mesleğine Ponts et Chaussées'de (Fransız Karayolları ve Bayındırlık Bakanlığı) başlamış, daha sonra elektrik santralları ve dağıtımlı konularında bazı taahhüt işlerinde çalışmıştır. «Electricité de France» kurulduğu zaman bu teşkilatın Araştırma Müdürlüğü görevine atanmış, zamanla Genel Müdür Yardımcılığına kadar yükselmıştır. Halen Electricité de France'in Bilimsel ve Teknik Danışmanıdır.

Aynı zamanda Atom Enerjisi Komisyonu üyesi, Union Technique de l'Electricité Başkanı, Ecole Nationale des Ponts et Chaussées'de Elektrik Teknolojisi Profesörü, Sanatlar ve Meslekler Millî Konservatuvarında Geliştirme Konseyi Başkanı olan M. Ailleret, 1942 den 1966 ya kadar, IEC Fransa Millî Komitesi Başkanlığını yapmıştır. Kendisinin gerek teorik ve gerekse pratik elektrik konularını kapsayan pek çok araştırmaları yayınlanmıştır.

M. Pierre Ailleret, 1967 Temmuz'unda Prag'da yapılan Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC) Genel Kurulunda, Teşkilâtın Başkanlığına oybirliği ile seçilmiştir.

TSE Ambalaj Laboratuvarı Projesinde Son Gelişmeler

Türk Standardları Enstitüsü'nde ilk ambalaj laboratuvarı kurulması yolundaki çalışmalar safha safha ilerlemektedir.

Bilindiği gibi, bu konu 1965 yılı ortalarında başka bir amaçla O.E.C.D. toplantısına katılan TSE heyetinin temasları sonunda hazırladıkları teşebbüs üzerine Hükümetimiz O.E.C.D. ile yaptığı teknik yardım anlaşması üzerine başlamış ve bu anlaşma üzerine ilk olarak O.E.C.D. tarafından bu projeye memur edilen Fransa Genel Ambalaj Laboratuvarları Başkanı M.S. - B. Verlot Ankara'ya gelmiştir.

Bu konuda milletlerarası ünii bir uzman olan M. Verlot, projenin ilk prensiplerini TSE yetkilileri ile görüşmüştür, binada gerekli yerleri

ayırılmış ve çalışmalarına Paris'teki laboratuvar uzmanları ile beraber devam etmek üzere hareketinden önce işin önemini belirten bir de konferans vermiştir. (1) Daha sonra bu yine O.E.C.D. tarafından görevlendirilen ve M. Verlot'un yardımcısı olan M. G. Jauhoud'un Haziran ve Ekim 1966 tarihlerinde proje ile ilgili olarak iki defa türste TSE'ye gelişti izlemis ve bu gelişlerinde Paris'te yapılan hazırlıkların yerinde uygulanması ve projenin tamamlanması yönünde yapılan karşılıklı görüşmeler yer almıştır. (2)

★

Bu defa M. G. Jauhoud, 11 Eylül 1967 günü tekrar TSE'ye gelerek son seklini almış projeleri makina ve teçhizat listeleri, katalog ve imalat plan ve krokileri ile beraber TSE'ye teslim etmiş ve artık bunun uygulanması safhasında yine O.E.C.D.'nin yardımcı olacağı beyanı ile uygulama safhasının ilk çalışmalarını düzenlemiştir. Bu arada Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulundaki ilgiliilerle de temaslarında bulunan M. Jauhoud, TSE Ambalaj Laboratuvarı için yerli olarak yapılacak makina ve teçhizat ile bunların yerlerine yerleştirilmeleri konusunda fikir ve tavsiyelerini bildirmiştir.

Projenin dışarıdan sağlanacak kisimlarının finansmanı konusundaki imkânsızlıklara bir gare aramak ve destek sağlamak amacıyla, TSE ilgiliileri ile birlikte bir heyet teşkil edilerek Sanayi Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ve D. Plânlama Teşkilatı da ziyaret edilmiştir.

O.E.C.D. Uzmanı M. Jauhoud, Sanayi Bakanlığı Sanayi Dairesi Başkan Yardımcısı Orhan Özozan'a projenin yurdumuzda sağlayacağı genel faydalari yanı sıra, ambalaj malzemesi imâl eden sanayi kollarının faaliyetlerini desteklemek ve mamül lerini bir standard çerçevesi içinde geliştirmek suretiyle elde edilecek imkânları açıklamıştır. Sayın Özozan Sanayi Bakanlığının, bu projenin memleket ekonomisi bakımından faydalarnı belirten destekleyici görüşünü, D. Plânlama Teşkilâtına bildireceğini söylemiştir.

Konunun, özellikle Ticaret Bakanlığını da yakından ilgilendirmesi göz önünde tutularak ve M. Jauhoud'un gelişinden de faydalanaarak, o sırada Ticaret Bakanına Vekâlet etmeye olan Devlet Bakanı Sayın

Seyfi Öztürk makamında ziyaret edilmiştir. Bakan M. Jauhoud'dan gerekli izahatı aldıktan sonra, projenin önemine deñinerek, Hükümetçe de desteklenmesi gereğini belirtmiş ve M. Jauhoud'yu, böyle bir proje hazırlamış olmasından dolayı tebrik etmiştir. Sayın Öztürk, M. Jauhoud'un yazacağı raporda, O.E.C.D. nin 1968 yılı Teknik Yardım Fonuna bu proje için ödenek konması hususunda tavsiyede bulunmasını istemiştir.

Halen D.P.T. na intikal etmiş olan projenin, 1968 yılı Programına dahil edilmesi, Teskilâtça da öngörülmektedir. Bu gerçekleştigi takdirde, vakit geçirmeden yerli makina ve teçhizatın imâline ve dış siparişlere başlanacaktır.

(1) Bk. STANDARD Sayı: 47 Sayfa: 8

(2) Bk. STANDARD Sayı: 54 Sayfa: 8 ve Sayı: 58 Sayfa: 11.

Önemli İki Ziyaret

**GHANA STANDARDLARI ENSTITÜSÜ DİREKTÖRÜ
Mr. LARTEY**

İstanbul'da, Eylül ayının başında yapılan Milletlerarası Büyük Barajlar Komisyonu toplantılarında Ghana'yı temsil eden heyet içinde bulunan Ghana Standardlar ve Endüstriyel Araştırmalar Enstitüsü Direktörü Mr. E. Lartey, 12 Eylül 1967 Salı günü Türk Standardları Enstitüsü'ni ziyaret etmiştir.

Standardlaştırma konusunda hızlı bir gelişme içinde olan Ghana Enstitüsü'nün Direktörü, önumüzdeki 3 yıl için ISO Başkanlığına segilen Faruk A. Sünter'i tebrik etmiştir. TSE Tesisi ve laboratuvarlarını da gezen Mr. Lartey, yaptığı temaslardan Ghana Enstitüsü adına büyük faydalara sağladığını ifade ile TSE'den ayrılmıştır.

**TECHNITAPE DİREKTÖRÜ .
GAZETECİ JEROME REED**

Türk Standardları Enstitüsünü ilk olarak 1965 Nisan'ında ziyaret etmiş bulunan Technitape Teknik Haberler Firması'nın Direktörü Gazeteci Mr. Jerome Reed, TSE Başkanı Sünter'i ziyaret etmiş ve bir röportaj yapmıştır.

Mr. Reed, o tarihten beri TSE'ni gösterdiği gelişmeler ile çok yakından ilgilenmiştir.

TSE Teknik Kurulu Beş Türk Standardını daha kubul etti

TSE Teknik Kurulu 6.9.1967 tarihinde toplanmış ve 5 tasarıyı Türk Standardı olarak kabul etmiştir.

Gündemde, TS. 341 **Yemeklik Zeytinyağı** standardının 3.1 maddeinde değişiklik yapılması hakkında yer alan teklif oybirliği ile reddedilmiştir.

Bundan sonra yapılan konuşmalar sonunda ise;

- 1 — Zincir İzolatörlerinin Yuva ve Baş Tipindeki Mafsal Parçaları (IEC/120)
- 2 — Çimento Kerpç Blokları
- 3 — Çakma Kapı Kanatları
- 4 — Tablahı (aynalı), Camlı, Tablahı ve Camlı Ahşap Kapı Kanatları
- 5 — Maden Direkleri

tasarıları kabul edilmiştir.

Gündemde bulunan Ayarlı Çözeltilerin hazırlanması, Standard Çözeltilerin hazırlanması, Kirdöküm Banyo Tekneleri (Küvetleri), Tuğla Dösemelerin Hesap ve Yapım Kuralları, İpliklerde Kusur Muayenesi, İplik Düzgünlüğü Kontrol Esasları adlı beş standardın vakit geçtiği için gündeme birakılması uygun bulunmuştur.

Rus Heyeti Başkanı Pitovaron incelemeler sonundaki ikinci toplantıda TSE'yi överken

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin davetlis olarak 16 Eylül 1967 günü Ankara'ya gelmiş bulunan, S.S.C.B. Ticaret odasına mensup 14 kişilik bir heyet, 28 Eylül Perşembe günü Türk Standardları Enstitüsü'ne gelerek tesis ve laboratuvarları gezmişler, standardlaştırma çalışmaları hakkında bilgi almışlardır.

Ankara'ya gelişlerinden sonra önce İzmir'e, daha sonra da İstanbul ve Adana'ya geziler yapan ve bu şehirlerimizde çeşitli iş ve ticaret çevrelerimizle temaslarda bulunan misafir heyet, TSE'ye ge-

S. S. C. B. İşçevreleri Heyeti Türk Standardları Enstitüsü ve Laboratuvarlarında

HEYET BAŞKANI BU BAŞARILI KURULUŞTAN ÖTÜRÜ TSE YETKİLİLERİNİ KUTLADI

lişlerinde ilgili tarafından karşılanarak Teknik Kurul toplantı salonuna alınmışlardır. Burada TSE Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter tarafından kendilerine, memleketimizde standardlaştırma çalışmalarının tarihesi, bugünkü uygulama ve Türk Standardları Enstitüsü'nün doğuşu ve gelişmesi hakkında izahat verilmiştir; daha sonra misafirlere TSE tesis ve laboratuvarları gezdirilmiştir.

TSE Laboratuvarları Müdürü Kimya Y. Mühendisi Argun Dağcığoğlu'nun laboratuvarların kuruluşu ve işleyiş tarzı hakkında ver-

dığı bilgiler misafir heyet tarafından ilgi ile karşılanmıştır.

Ziyaretin son bölümünde ise TSE Kültür merkezi gezilmiş, 80 kişilik simultane tercüme tesisatlı konferans salonunda yapılan toplantıya heyete başkanlık eden SSCB Ticaret Odası Başkan Vekili E. P. Pitovaron Faruk A. Sünter'in konuşmasına karşılık olarak yaptığı konuşmada, ziyaretleri sırasında gördüklerini ilgi ile karşıladılarını ve memnun kaldıklarını belirtmiş ve TSE ilgililerine teşekkür etmiştir.

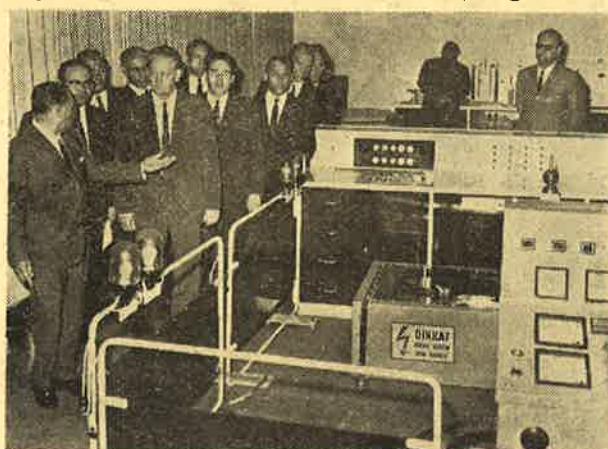
Sovyet heyeti, 29 Eylül günü Ankara'dan ayrılmıştır.

Heyet, TSE ve laboratuvarları hakkında bilgi alırken

TSE arşivinde standartların incelenmesi

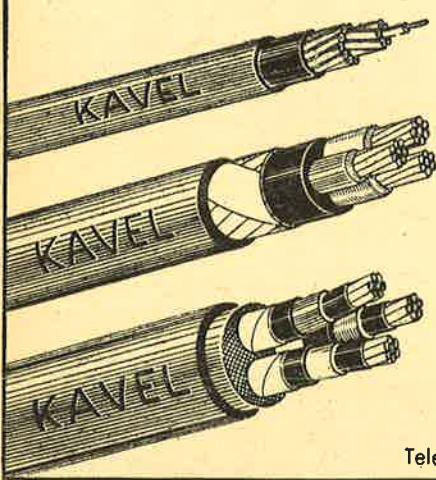
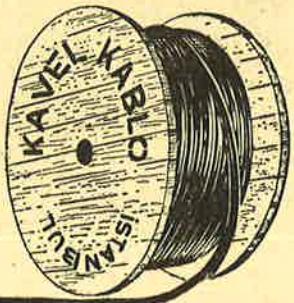

Elektrik laboratuvarında kablo deneyleri hakkında bilgi alırken

Tekstil laboratuvarında modern cihazlar hakkında sorular cevaplanırken

KAVEL

- PLASTİK İZOLELİ ELEKTRİK İLETKENLERİ
- YERALTI KABLOLARI
(Yüksek ve alçak gerilim 240 mm² ye kadar)
- EMAYE BOBİN TELLERİ
(0.10 mmØ - 3 mmØ)
- SUNİ DERİ ve YER MUŞAMBALARI

Yeraltı Kablosu NK-NKBA'ya nazaran üstün özelliklerini taşıyan
YVV (NYY) YVMV (NYCY)
YVSV (NYFY) YVMHV (NYCEY)
Kablolarında ve her tip iletkenlerde KAVEL markası standartlara uygunluğun ifadesi ve üstün kalitenin sembolüdür.

KAVEL KABLO ve ELEKTRİK MALZEMESİ A. Ş.
İSTİNDE - İSTANBUL

Telefon : 63 34 00 - 63 34 01

Telgraf : KAVELKABLO - İstanbul

Standard — 102

EKMEKÇİOĞLU

TUĞLA, KİREMİT ve ASMOLENLERİ

Tel: 49 58 02

Sarı Pazarı Han 7/1
Fındıklı - İstanbul

Tel: 44 81 29

Standard — 103

RESMÎ GAZETE'DEN STANDARD HABERLERİ

I — Yayınlandığı tarihten itibaren altı ay sonra uygulanması 25.1.1967 tarih ve 6/7640 sayılı kararname ile mecburi kılınan TS. 10 «Kirdöküm Pis Su Boruları ve Parçaları» standardının uygulanmasının 18.10.1967 tarihinden itibaren bir yıl sonra bırakılması, 22.1.1960 tarih ve 4/12651 sayılı kararname ile yürürlüğe konulan «Kirdöküm Pis Su Boruları ve Parçaları» standardının konu ile ilgili hükümlerinin aynı tarihte yürürlükten kaldırılması hakkındaki 25.7.1967 tarih ve 6/8625 sayılı kararname 23.8.1967 tarih ve 12681 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.

II — İhracatta mecburi olarak uygulanması kabul edilen TS. 42 «Şeftali» standardının 2.5 maddesindeki kontrol damgası, TS. 101 «Sofralık Üzüm» standardının 2.5.1. maddesindeki kontrol işaretinin hakkındaki hükümlerin bir yıl için mecburi uygulanmadan kaldırılması hakkındaki 15.8.1967 tarih ve 6/8672 sayılı kararname 5.9.1967 tarih ve 12691 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.

III — Ticaret Bakanlığı, 11 Ekim 1964 tarih ve 8825 sayılı Resmî Gazete'de Pamukların Kontroluna dair tüzüğü 3 üncü maddesi gereğince yayınlanan tebliğ ek bildiri yayımlanmıştır. 23.8.1967 tarih ve 12681 sayılı Resmî Gazete'de çıkan bu tebliği aşağıda veriyoruz :

1 — Maraş, Gaziantep ve Alâsehir'de birer Pamuk Kontrol Merkezi (Pamuk Eksperliği) kurulmuştur.

2 — a) Maras Pamuk Eksperliği; Maras ve Adiyaman İlleri sınırları içerisinde ve bu merkeze yakın diğer yerlerden,

b) Gaziantep Pamuk Eksperliği; Gaziantep ve Urfa İlleri sınırları içerisinde,

c) Alâsehir Pamuk Eksperliği; Alâsehir İlçesi sınırları içerisinde ve bu merkeze yakın diğer yerlerden, vâki olacak pamuk kontrol isteklerini karşılayacaktır.

3 — Bu bölgeler içerisinde bulunan çırçır ve prese fabrikaları bağlandıkları yeni Pamuk Eksperliğine müracaat ederek fabrikaları için yeni kod numarası alacaklardır.

4 — Bu Bildiri hükümleri yayından 15 gün sonra yürürlüğe girecektir.

IV — 21.9.1967 tarih ve 12705 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 2.9.1967 tarih ve 6/8771 sayılı Kararname ile «Preselenmiş pamuk balıyanın resmi ve özel markalaşdırılan iki bombeli yüzünün kanaviceleri altına kalın renkli silifit kağıdı veya naylon konulması» ve kontrollarda bu hususun aranması, bu hususa uygun hareket etmeyeńler hakkında Tüzük hükümlerine göre işlem yapılması kabul edilmiştir. Bu Kararname yayım tarihinden 15 gün sonra, 6 Ekim 1967 tarihinde yürürlüğe girecektir.

TSE Hazırlık Gruplarında

ELEKTRİK :

- ★ Cesitli elektrik konularında kullanılacak «simbol şekiller» le ilgili 5 ayrı standart hazırlayacak olan teknik komiteler kurularak çalışmalarına başlamışlardır.
- ★ «Reaktif Enerji Elektrik Sayaçları» standard tasarısı teknik komitesi tarafından tamamlanmıştır.
- ★ «Akım Ölçü Transformatörleri», «Alternatif Akım Kaynak Makinaları», «Çelik Özü Alüminyum İmâlinde Kullanılan Çinko Kaplanmış Çelik Teller» tasarıları tamamlanmış olup, yakında mütalâa için ilgili yerlere göndereileceklidir.
- ★ «Soğuk Çekilmiş Örgülü Alüminyum İletkenler», «Elektrik Kesicileri ve Transformatörler İçin Yalıtkan Yağlar», «Alternatif Akım Ayırıcıları ve Topraklama Ayırıcıları» ve «Yıldırımdan Korunma Tesisleri» tasarıları hakkında cesitli kuruluşlardan gelen mütalâalar Hazırlık Grubu tarafından değerlendirilmektedir.
- ★ «1000 V'un Üzerindeki Alternatif Gerilimlerde Kullanılan Geçis İzolatörleri (Busingler)», «Anma Gerilimi 1000V'dan Yüksek İc ve Dis Tesisatta Kullanılan Yalıtkan Mesnetlerin Deneyleri» tasarıları yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.

İNSAAT :

- ★ «Kavak Tomuruğu», «Ahşap Traversler», «Sert Keresteler», «Ahşap Bıçmede Zayıf Hesabı ve Buna Ait Tarifler», «Dösemeye Kaplamaları Deneyleri» ve «Alçı Bölümeleri» standardlarını hazırlayacak teknik komiteler kurulmuş ve çalışmalarına başlamışlardır.
- ★ «Seramik ve Kirdöküm Lâvabolalar», «Uçuç Küller», «Uçuç Külli Ciimentolar», «Prese Toprak Drenaj Kümükleri» ve «Prese Kiremitler» tasarıları gelen mütalâalarla göre Hazırlık Grubu tarafından incelenmeye olup, yakında Teknik Kurula sunulacaktır.
- ★ «Kirdöküm Banyo ve Duş Tekneleri» tasarısı ise Teknik Kurul gündemindeendir.

KİMYA :

«Süperfosfat», «Trafik Yol Boyaları» ve «Ham Rafine Pamuk, Aycicegi, Misirözü, Soya, Susam, Yerfistiği ve Rapiska Yağları» standard tasarıları, gelen mütalâaların işliğinde Hazırlık Grubu tarafından olgunlaştırılmaktadır.

LABORATUVAR :

ISO Rekomandasyonlarından derlenen analiz ve test metodlarına ait standartlar incelenmektedir.

MAKİNA :

- ★ «Debriyaj Balataları», «Breyizler (El Matkap Makinaları)», «Kancalar» ve «Krikolalar» tasarılarını hazırlamak üzere kurulan yeni teknik komiteler çalışmalarına başlamışlardır.
- ★ «Alasımsız ve Az Alasımsız Celikler İçin Ark Kaynağı Elektrodları», «Sıcak Su veya Kaynar Su ile Çalışan Sıcak Su Hazırlayıcıları (Boylar)», «Küçük Gaz Armatürlerinden Hava Musluk ve Kavramalar», «Menteşeler», «İçten Yanmalı Motor Soğutma Sistemlerinde Kullanılan Lâstik Hortumlar», «Demirden Başka Metalden Yapılan Geri Tepme Valfleri (Çek Vafler)» ve «Motorlu Araçları Fren Balataları» standard tasarıları önumüzdeki günlerde Teknik Kurul'un tasvibine sunulacaktır.

METALURJİ :

- ★ «Yumuşak Lehîm» tasarısı Hazırlık Grubunda incelenmektedir.
- ★ «Ostenitik Dökme Demir», «Lamel Grafitli Dökme Demir», «Çekilmiş Bakır Teller (Genel Maksatlar İçin)» ve «Çekilmiş Piring Teller (Genel Maksatlar İçin)» tasarıları Teknik Kurul Alt Komitesine sunulmuştur.
- ★ «ISO/R 404 Çelik İçin Genel Teknik Teslim Şartları», «Soğuk Haddelemiş Piring Levha ve Piring Şeritler (Genel Maksatlar İçin)» ve «Soğuk Haddelemiş Bakır Levha ve Bakır Şeritler (Genel Maksatlar İçin)» tasarıları Teknik Kurul gündemine girecektir.

MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ :

- ★ «Ahşap Yapıların Hesap ve Yapım Kuralları» tasarısı gelen mütalâalarla birlikte değerlendirilmiş ve ikinci defa mütalâaya gönderilmiştir. «Kirli ve Pis Su ile Yağmur Suları Tesisatinin Yerleştirilmeleri ile İlgili Teknik Şartlar ve Tarifler» ve «Pis Su, Kirli Su, ve Yağmur Suları Tesisati Hesap Esasları» tasarıları için de aynı işlem yapılmak üzere olgunlaştırma çalışmalarına devam edilmektedir.
- ★ «Temiz Su Tesisati Yerleştirme ile İlgili Tarifler ve Teknik Esaslar» tasarısı Grup tarafından tamamlanmıştır. Tasarı önumüzdeki günlerde mütalâa için ilgili kuruluşlara gönderilecektir.

ZİRAAT :

«Kasaplık Taze Et» tasarısı ikinci defa mütalâaya gönderilmiştir.

MÜTALÂAYA GÖNDERİLMİŞ BULUNAN STANDARD TASARILARI

ELEKTRİK :

Genel Kablo

Aydınlatma Armatürleri

MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ :

Anma Gerilimi 1000 V'a kadar olan Kuvvetli Akım Elektrik Tesisatı, Havagazı İç Tesisatı.

TÜRKİYE ŞARAPÇILIĞI

Dr. Turgut YAZICIOĞLU

A. Ü. Ziraat Fakültesi Profesörlerinden

— II — (*)

7. TÜRKİYE'NİN ŞARAP BÖLGELERİ :

Cetvel 6 ve resim 8 de bölgemizin şarap imali yönünden sıraları ve Türkiye şarap üretiminde % oranları gösterilmiştir.

CETVEL : 6

Bölgeler	Türkiye şarap imalâtındaki payı %	Sırası
Marmara	48	1
Ege	27	2
Orta Anadolu	12	3
Güney Doğu	8	4

Buna göre, yurdumuzda elde olabilecek olan şarap imalâtının gelişme durumu oldukça

nan şarabın % 95'i, cetvelde bildirilen 4 bölgede elde olmaktadır.

Yurdumuzun en fazla şarap elde eden bu bölgelerini, cetvel 2 ve resim 7 de verilen, yurdumuzun en fazla üzüm üreten bölgelerle karşılaştırılmak ilginç olacaktır. Cetvelden görüleceği gibi, en fazla şarap elde eden bölgeler, en fazla üzüm üreten bölgeler değildir. Meselâ Marmara bölgесinin üzüm üretimi pek fazla olmadığı halde, bu bölge elde ettiği şarap bakımından en başta gelmektedir.

8. TÜRKİYE'DE ŞARAP İMALATININ KARAKTERİ :

Modern Türkiye'de şarap imalâtının gelişme durumu oldukça

ilginçtir. Bilindiği gibi, memleketimizde şarap, Birinci Dünya Harbinde önce yalnız, Müslüman olmayan yurttaşlar tarafından imâl edildi. İstiklal Harbinden sonra Rum ve Ermenilerin, İstanbul hariç diğer yurt bölgelerinden göç etmelerile, yurdumuzun şarap üretimi, hemen hemen sıfıra düştü. İstiklal Harbinden sonra Devlet, diğer bir çok endüstri kollarının kurulmasında olduğu gibi, içki sanayisinin kurulması işinde de öncülük ve öğreticilik görevini üzerine alarak yurdun çeşitli yerlerinde «örnek şarap evleri» kurdu.

Bu şarap evleri gerçekten model görevini gördü ve ondan sonra bir çok özel şarap evleri de kuruldu. Bugün yurdumuzda 240 kadar şarap evinin ancak 33 tanesi Devlete aittir. Devlete ait şarap evlerinin, toplam şarap imalâtındaki payı % 26 - 40 arasında oynamaktadır, bu oran gitikçe düşmektedir. Başlangıçta pek yüksek olan bu oran, bugün % 30'a kadar inmiştir.

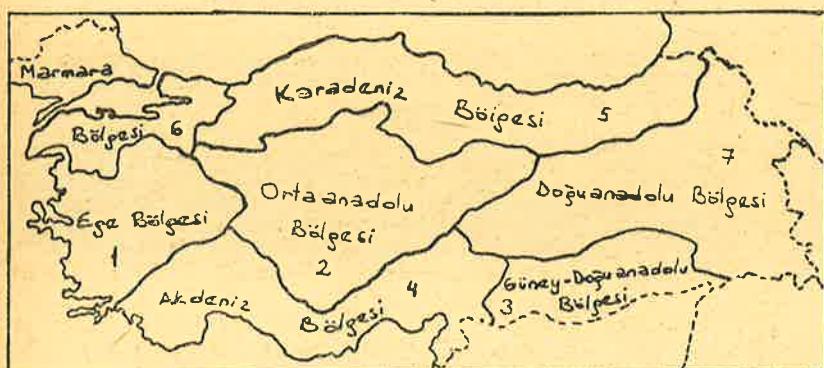
9. ŞARAP EVLERİ, DONATIMLARI VE ŞARAP YAPMA USULLERİ :

a) Şarap evleri :

Diğer bağca memleketlerde olduğu gibi, memleketimizde bağçının ticaret maksadile şarap yaptıkları oldukça nadirdir. Yalnız Bozcaada ve Avşa adasında ve aynı zamanda Nevşehir - Ürgüp bölgesinde bağcılar ya kendileri, ya da kurdukları kooperatifler elile şarap yapmaktadır.

Bunlar dışında ise, memleketimizde şarap evleri genel olarak Devlet (Tekel İdaresi) veya özel teşebbüs tarafından şehir ve kasabalarda kurulmuştur ve ihtiyaçları olan üzümü, bağçidan satın alarak şaraba işlerler.

Memleketimizdeki bazı büyük şarap evlerinde ve özellikle Devlete ait olanlarda toprak altı dinlendirme mahzenleri vardır. Mahzenlerin sun'ı surette soğutulması, memleketimizde pek uygulanmaz. Şiranın fermantasyondan önce veya fermantasyon sırasında soğutulması işlemi de, nadiren uygulanır. Bu son işlemin Gü-

Resim : 7 — Türkiye'nin üzüm yetiştiren bölgeleri ve bunların üretimdeki sıraları

Resim : 8 — Türkiye'nin en önemli şarap imalatı ve imalatındaki sıraları

(*) Etüdüün ilk kısmı STANDARD'in 68. sayısında yayınlanmıştır.

ney - Doğu bölgemizle Ege bölgesinde uygulanması çok iyi olur.

b) Donanım :

1 — Üzümlerin ezilmesinde valsılı üzüm değerlendirmeleri ve kırmızı üzüm için de ayrıca çöp ayırmaları kullanılır. Çok defa değerlendirmen ve çöp ayırmaları kombine durumdadır.

2 — Üzümlerin sıkılmasında genel olarak hidrolik presler kullanılmakta ise de, son yıllarda bir çok orta büyülüklükteki şarap evleri, kontinü presler de kullanmaya başlamışlardır.

3 — Tartaratların çökertilmesi için soğutma, oldukça nadir uygulanır. Isıtma yolu ile stabilizasyon ise, daha nadirdir.

4 — Memleketimizde fermantasyon kaplarının pek büyük bir kısmı betondur. Tahta figolar az kullanılmaktadır. Madensel fermantasyon kapları ise çok daha nadirdir.

c) Şarap yapma usulü :

Beyaz şarap :

Üzümler valsılı üzüm değerlendirmelerinden geçirilerek ezilir ve yoğunluk hidrolik preslerde sıkılır. Daha seyrek olarak elde çalışan presler olduğu gibi, son yıllarda kontinü presler, özellikle Trakya'da, yayılmaya başlamıştır.

Bazı büyük şarap evlerinde tortulma usulü uygulanmak ve tortusundan ayrılan şıra, saf sulfit mayası ile aşınmaktadır. Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesinin Fermantasyon Teknoloji Kürsüsü'nde bir «şaf maya istasyonu» vardır ve buradan her mevsim bir çok şarap evleri saf maya almaktadırlar.

Birinci aktarma, üzümlerin işlenmesinden 4-6 hafta sonra yapılır. Durulma için yoğunlukla jelatin kullanılır. Bazı büyük şarap evleri Kieselgur kullanmaya da başlamışlardır.

Bazı büyük şarap evlerinde modern sişe yıkama, sığleme ve etiketleme tesisleri vardır.

Kırmızı şarap :

Ezilen ve çöplerinden ayrılan kırmızı üzümleri cibre fermantasyonu için yoğunlukla üstü açık beton kaplara alınr. Fermantasyonun etkisi şıramın üstüne çıkar «cibre şapkası» içinde birkaç defa aşağı bastırılıp karıştırılır. Büyüklük şarap evlerinde ise kitle, şıranın altından alınıp cibre şapkası üzerinde pompa ile verilmesi suretile karıştırılır.

Kükürtleme, büyük şarap evlerinde sıvı kükürt dioksitle, küçüklerde ise daha ziyade potasyum metabisüfitle yapılır.

Cibre fermantasyonu 8 - 10 gün

CETVEL : 7
TÜRK ŞARAPLARI

	Beyaz	Kırmızı	Pembe	
Alkol, % h.	sinirlar ortalama	8,2—17,6 12,4	8,8—18,7 12,8	9,1—14,1 12,0
Ekstrakt, şeker-siz, g/1	sinirlar ortalama	14,7—29,3 21,5	17,6—52,0 27,0	16,0—29,4 22,5
Gliserin, g/1	sinirlar ortalama	4,1—10,8 6,8	4,2—14,5 8,0	5,2—9,3 6,8
Toplam asid g/1 (tartarik)	sinirlar ortalama	5,0—7,8 5,4	4,7—9,6 5,8	3,9—7,3 5,0
Uçar asit g/1 (asetik)	sinirlar ortalama	0,3—1,2 0,6	0,4—1,6 0,8	0,4—1,6 0,8
Uçmaya asit, g/1 (tartarik)	sinirlar ortalama	2,3—6,4 4,0	2,6—6,1 3,5	3,1—4,4 3,5
p H	sinirlar ortalama	2,7—3,9 3,5	3,0—4,2 3,7	3,0—4,0 3,7
Tartarik asit g/1	sinirlar ortalama	0,6—3,3 2,0	0,6—3,3 1,6	1,1—2,8 1,0
Laktik asit g/1	sinirlar ortalama	0,2—2,5 1,6	0,4—2,9 1,6	0,5—2,6 1,0
Fosforik asit g/1	sinirlar ortalama	0,05—0,57 0,2	0,07—0,60 0,4	0,08—0,49 0,3
Sülfürük asit g/1 (K_2SO_4)	sinirlar ortalama	0,14—0,68 0,26	0,09—0,59 0,32	0,6—0,8 0,7
Tanen, g/1	sinirlar ortalama	0,1—1,0 0,32	0,7—4,0 1,89	0,4—1,2 0,6
Azot, g/1	sinirlar ortalama	0,08—0,37 0,21	0,06—0,38 0,32	0,15—0,43 0,36
SO_2 , toplam g/1	sinirlar ortalama	0,007—0,44 0,098	0,009—0,143 0,045	0,024—0,24 0,099
Kül, toplam g/1	sinirlar ortalama	1,17—2,80 2,1	1,5—3,99 2,4	1,4—3,03 2,3
Kül kaleviliği (ml N/1 kalevi/1)	sinirlar ortalama	15,1—38,4 25,0	19,6—39,0 29,1	19,8—34,4 28,0

sürer. Bundan sonra genç kırmızı şarap alılarak arta kalan künspe sıkılar ve elde edilen cibre şarabı da, diğerine karıştırılır.

10. TÜRK ŞARAPLARININ ANALİZ SONUÇLARI :

Cetvel 7 de Türk şaraplarının bazı analiz sonuçları verilmiştir (1-8 ve 12, 14, 15). Bu cetvelde yurdun hemen hemen her önemli şarap bölgesine ait yüzlerce beyaz, kırmızı ve pembe şaraba ait azamî, asgarî ve ortalama rakamlar gösterilmiştir.

ÖZET :

Türkiye'de bağcılık ve şarapçılığının tarihi pek eskidir. Hititler zamanında, yanı bundan 3500 - 4000 yıl önce, üzüm ve şarap önemli bir rol oynamıştır.

Bugünkü Türkiye'de de bağcılıkın önemi büyüktür. Memleketimizde bağ alanı 800,000 hektar olup, yılda elde edilen üzüm miktarı ortalama 2,800,000 tonu bulmaktadır. Yurdumuzun en önemli bağ bölgeleri Ege, Orta Anadolu ve Güney - Doğu Anadolu bölgeleridir. Memleketimizde iyi cins şaraplık üzüm çeşitleri de yetişmektedir. Üzüm çeşitlerinin hemen hemen tamamı yerlidir.

Türkiye'de üzüm değerlendirmeye alanları pek çeşitlidir. Elde olunan üzümün % 23'ü taze olarak tüketilir, % 37'si kurutulur, % 37'sile pekmez yapılır ve nihayet % 3 kadarı da şarapçılıkta kullanılır.

Buna göre, yurdumuzda imâl edilen şarap miktarı şimdilik pek fazla değildir. Memleketimizde alınan alkollün ancak % 31'i, şaraptan alınır. Son yılın ortalama şarap imâl miktarı, 30 milyon litre civarındadır. Şarap imâlatımızda az da olsa, bir artış vardır. Meselâ son 10 yılın ortalama imâlat miktarı, daha önceki 10 yıldan % 60 fazladır. Memleketimizin en önemli şarap bölgeleri Marmara, Ege ve Orta Anadolu'dur.

Türkiye'de halen 240 kadar şarapevi vardır ve bunlardan 33 adedi Tekel İdaresine aittir. Tekel şarap evlerinin, toplam şarap imâlatındaki payı % 30 civarındadır. Memleketimizde bağçının ticarî maksatla şarap yaptığı nadirdir. Daha ziyade kasaşa ve şehirlerde kurulmuş olan şarap evleri, yoğunlukla bağcılıkla pek ilgisi olmayan müteşebbisler veya Devlet tarafından kurulmuştur.

Beyaz şarap yapılması için üzümleri, valsılı değerlendirmelerden geçirilerek ezilir ve yoğunlukla hidrolik preslerde sıkılır ve elde olunan şıra, daha ziyade beton kaplarda ihtimâr ettirilir. Kırmızı şarap yapılması için ise, ezilen ve çöplerinden ayrılan cibrelî şıra, açık beton kaplarda ihtimâr ettirilir.

Memleketimiz şaraplarına ait ortalama analiz sonuçları, aşağıda verilmiştir. Rakamların ilk beyaz, parantez içindeki ise, kırmızı şaraba (Devamı 28. sayfada)

TÜRK STANDARDLARI

Türk Standardları Enstitüsü

TABLALI VE CAMLI KAPI KANATLARI Tip - II -

TS /7

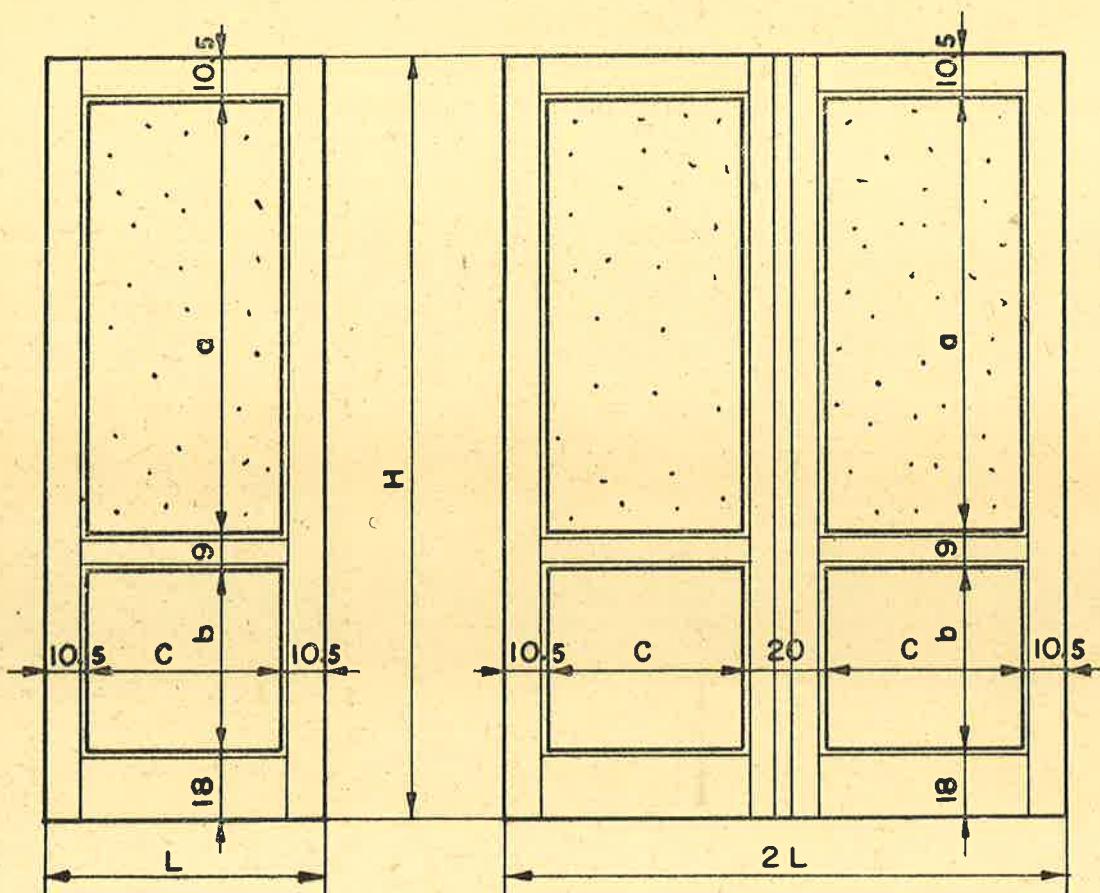
Panalled and glazed door wings

UDK 69.028.1
624.028.1

ÖlcÜter cm die

TEK KANAT

CİFT KANAT

YENİ Standardlar

- I -

«TABLALI (AYNALI), CAMLI, TABLALI VE CAMLI AHŞAP KAPI KANATLARI» VE «ÇAKMA KAPI KANATLARI» STANDARDLARI

Irfan ZORLU

Erkek Yüksek Teknik Öğretmen
Okulu Öğretməni

Ahşap doğrama standardları, memleketimizde ihtiyaç duyulan ve eksikliği hissedilen standardların en başta gelenleri arasındadır.

TSE Teknik Kurulu'nun 6 Eylül 1967 tarihli toplantılarında kabul edilen «Çakma Kapı Kanatları» ve «Tablalı (Aynalı), Camlı, Tablalı ve Camlı Ahşap Kapı Kanatları» standardları bu ihtiyacın karşılanması gerektiğini müjdelemektedir. «Dolu (presse) Kapılar» standardı da hazırlanlığı zaman bu ihtiyaç büyük ölçüde karşılamaması olacaktır.

Çakma kapılar genel olarak garaj, bahçe, ahır ve benzeri yerlerle bazı konutlarda kullanılan yapımı kolay ve ucuz kapı tipleridir. Standardına uygun kalitede keresteden yapılıkları takdirde yer sarsıntısı geçirmiş bölgelerde, ucuz konut inşaatında ve köylerde başarı ile kullanılabilirler.

Tablalı (Aynalı), Camlı, Tablalı ve Camlı ahşap kapılar daha çok konut, okul, hastane ve bürolarda kullanılır. Bunlar de «Dolu Kapılar» a ve diğer kapı çeşitlerine kryasla daha ucuzdur. Memleketimizde en çok yapılan ve hemen her yerde kullanılan bu kapılardır.

Kapı standardlarının yapımı malzeme ve işçilik bakımından ekonomi sağlayacağı gibi, kapı, pencere ve diğer doğrama işleri yapan atelye ve fabrikaların işlerini büyük ölçüde kolaylaştıracak ve seri imalata yönelik olacaktır. Ayrıca bu işletmeler kış aylarındaki inşaat bakımından durğun devreyi standarda uygun hazırlamalat yapmak suretiyle değerlendirmeye imkânına sahip olacaklardır. Ö-

zellikle inşaat alanında yatırım yapan resmi ve özel sektör her proje için ayrı doğrama detayları çizdirmek küllefinden kurtulacak, bu suretle büyük ölçüde teknik ısgücü ve malzeme israfı önlenecektir. Bu arada alıcı ile imalatçı veya satıcı arasında vuku bulan kalite ihtilâfları da çok azalacaktır.

Standardların hazırlanmasında gerekçede de belirtildiği gibi, kapı yükseltiklikleri ve genişlikler bugüne kadar memleketimizde kullanılan ve değiştirilmesinde fayda göstermeyecek kaba inşaat ölçülerini dikkate alınarak aşağıda görüldüğü gibi kabul edilmiştir :

Yükseklikler 200, 210, 220 cm.
Genişlikler 70, 80, 90, 100 cm.
Kasa kalınlığı 42 mm.
Dösemə kaplaması 50 mm.
Kapı altı boşluğu 10 mm.
Kasa - Duvar arası 10 mm.

Her iki standardda da kapı elemanlarının kalınlık ve geniqliklerinin tayininde «İgne Yapraklı Yapı Kereseti» standardındaki ölçüler dikkate alınmış, elemanların mukavemetini azaltmayacak ve asgart fire verecek ölçüler tesbit edilmiştir. Diğer tarafından aynalı, camlı, aynalı ve camlı ahşap kapı kanatlarının yapımı seren, başlık ve kayıtlar arasında kalan boşluklara yerleştirilen malzeme cinsinden başka bir fark göstermedikleri için bir standard içinde toplanmıştır.

Tablalı, camlı, tablalı ve camlı kapı kanatları standardında kapı çeşitleri ayrı ayrı tarif edilmiş ve IV numaralı çizelgede her tip ve sınıf kapı için kullanılacak kontrplâk, odun lifi

levhası, yonga levhası ve cam kalınlıkları verilmiştir.

Bu kapı kanatları için onbir değişik tip verilmiş ve kapılar kullanıldığı yere göre giriş kapıları,oda kapıları ve servis kapıları olmak üzere üç sınıfa ayrılmıştır.

Standardlarda, kapıarda I. ve II. sınıf kereste kullanılması öngörmektedir; kullanılacak igne yapraklı ve geniş yapraklı ağaç cinsleri ayrı ayrı belirtilmektedir. Ayrıca, mâmûl kapı elemanlarında bulunacak özellikler ayrıntılı olarak verilmiştir.

Her iki standardın ilgili bölümünde boyutlar ve toleransları yapım özelliklerini hakkında gerekli bilgiler verilmektedir. Kapı kanatları; göze muayene, genel düzgünlik muayenesi, rutubet deneyi, sarkma deneyi ve kapı kanadının alt kısmını suya batırma deneylerine tabi tutulmaktadır.

Son olarak kapı kanatlarının istif, ambalaj, piyasaya arz ve işaretlenmeleri hakkında bilgiler verilmektedir. Buna göre standardına uygun olarak yapılan kapı kanatlarına aşağıdaki bilgiler yazılacak veya damgalanacaktır :

- Türk malı deyimi veya TM işaretî,
- Bu standardın işaretî ve numarası,
- Firmanın markası veya kısa adı,
- Yapıldığı ağaç cinsi,
- Sınıfı ve tipi,
- Boyutları,
- Tütkal cinsi.

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ S E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

En iyi kaliteli mallariyle daima
müsterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskisehir

Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 1364 - 2105

Standard — 104

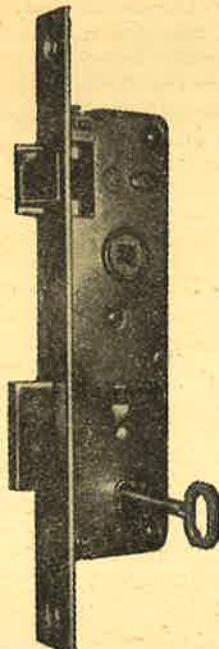
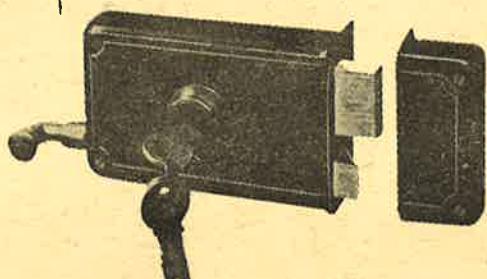
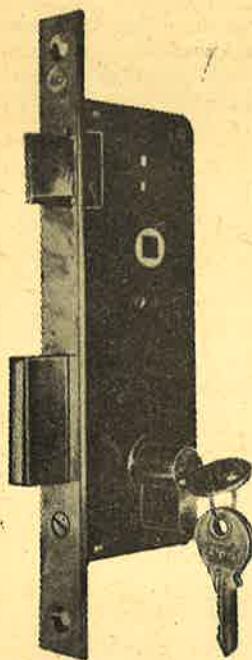
İTO KİLİTLERİ

SİLİNDİRİLİ (YALE TİPİ) KİLİTLERİMİZİN ÖZELLİKLERİ :

- Anahtarlarımız, yeni gümüş (FAKFON) alaşımındanandır.
- Kilit Barelleri, 5 fişeli olduğundan açma ihtiyimali yüzbinde birdir.
- Fişe yayları FOSFOR BRONZ yay malzemesinden imâl edilmiştir.
- Kilit yayları (Din : 17200 ve Din : 17222) hakiki yay çeliğindendir.
- Ayna, Dil ve sürgüler tamamen PİRİNÇTEN yapılmıştır.

ÇEŞİTLERİMİZ :

GÖMME VE MAKARALI GÖMME
GÖMME SİLİNDİRİLİ VE MAKARALI
SİLİNDİRİLİ TİRAJLI
SİLİNDİRİLİ EMNİYET KAPI KİLİTLERİ

UMUMİ SATIŞ MERKEZİ : Tel : 27 90 00
Mustafa Kurtkaya - Nöbethane Cad. 25/2 Sırkeci - İstanbul

FABRİKA : Tel : 21 59 12
İto Kilit Fabrikası - Topçular Kışla Cad. 123 Rami - İstanbul

Standard — 105

MADEN DİREKLERİ STANDARDI

Dr. Tacettin ATAMAN

Maden Y. Müh.

Bu standard maden ocaklarında, yeraltı tâhkimatı için gerekli gesitli direk ve sair ahşap malzemenin hâzırlanmasında kullanılan direkleri ele almıştır. Her sene 350.000 mm³ maden direği harcayan maden ocaklarıımız ve bunu temine çalışan ormançılarımız için bu konunun önemini meydandadır.

Memleketimizin, bilhassa Güney Doğu kısmında çam ormanlarının bulunmaması ve bu bölgelerde maden ocaklarında tâhkim ihtiyacının karşılanması için uzak bölgelerdenigne yapraklı (yumuşak) ağaçlardan direk kesilerek sevk edilmesinin çok pahalıya mal olacağını ve esasen fazlasile yükü oian D. Demir Yollarımızın büsbütün mahmûl bir hale geleceğî göz önünde tutularak, bilhassa kısa vadeli tâhkimat için, yerinde ucuza temini mümkün kavak direkleri üzerinde durulması lüzumlu görülmüştür. Tabiatile, çam, meşe, ve kayın direklerinin bol ve nisbeten ucuz olarak temin edilebileceği bölgelerde maden işletmeleri kavak direği üzerinde durmuyacaklardır.

Direk boylarına gelince : bilhassa çap üzerinde ehemmiyetle durulmuştur. Burada **Kamalik** direk ihtiyacı için 6 - 8 cm çapındaki dalların **Yuvarlak olarak** kullanılması husus, bu ince çaplı kısımların ucuzluğu ve kama olarak kullanılmaya hazır bir kesit olmaları gözönünde bulundurulursa, 8 - 10 cm çaptaki direkleri boydan boyaya ikiye yarmaktansa 6 - 8 cm çapındaki yuvarlak dalların olukları gibi, sadece istenen boyda kesilerek kullanılması ve 8 - 10 cm çaplı direklerin ise diğer maksatlar için tâhsisi (çatal direk, sarma, süren ve saire gibi), direk ekonomisi bakımından ehemmiyetle üstünde durulması gereken bir konudur. Her ne kadar 6 - 8 cm, çaplı dallar, standardın kapsamı dışında kalmış ise de, ormanlarımızda görümeye terkedilmek tense bu kısımların kıymetlendirilmesine gerek maden işletmelerimizin ve gerekse orman işletmelerimizin dikkatlerini çekmeyi bir vazife biliriz.

Bu standard'da «maden direkleri» bir yarı mâmûl olarak ele alınmıştır. Bu farklı bölgelerden gelen gesitli direklerimizin malzeme laboratuvar-

larında flambaj büükümme ve eğilme deneylerine tâbi tutularak mekanik özelliklerinin tayin edilmesi ve ondan sonra maden direklerinin, kullanma esaslarına göre, standardının hazırlanmasına sıra gelmiş bulunuyor.

Bu uzun vadeli işin plânlanması ve bir taraftan üniversitelerimizin maden mühendisliği bölümünden peyderpey ele alınarak yapılması kaçınılmaz bir zarurettir.

Diğer taraftan çelik tâhkimatin ağaç tâhkimati tamamlayacak şekilde geliştirilmesi ve bilhassa yıllık istihsal artırılmak istenen kömür ocaklarında ancak ormanlarımızın temin edebileceğî maden direkleriyle yetinerek, yeraltında ve bilhassa ayaklarda ayarlı demir direk ve çelik başlıkların geniş bir çapta kullanılmasını lüzumlu kılmaktadır. Ünuttulmamalıdır ki, ağaç ve çelik tâhkimat yeraltında çalışanların can emniyetlerini ve istihsalin düşmemesini sağlamada birbirinin tamamlayıcısıdır.

Standardın Takdimi :

Bu standard başlıca 6 kısımdan ibarettir.

- 0 — Konu, Tarif, Kapsam,
- 1 — Sınıflandırma ve özellikler,
- 2 — Muayene ve ölçme esasları,
- 3 — Piyasaya arz,
- 4 — Müteferrik hükümler,
- 5 — Türk Standardlarının tat-

bikilarındaki Tütük Hükümleri gereğince yapılacak murakabe,

Bunlardan 0.3 maddesindeki Kapsam içine, yangın sebebile **mâden direği olma niteliğini kaybetmiş** direkler alınmamıştır. Bu hususu, alıcı ile satıcının karşılıklı olarak tesbit edip mutabakata varmaları gereklidir.

Sınıflandırma ve özellikler de memleketimiz ormanlarının özellikleri ve bulundukları bölgeler ile muvasele imkânları gözünde tutularak hazırlanmıştır.

Maden direkleri, kalite bakımından 1 ncı sınıf ve II ncı sınıf olmak üzere, iki sınıfa ayrılmış ve bu sınıfların kusur dereceleri bir Çizelge ile tahdit ve kaliteleri tesbit edilmişdir. Sınıflara göre bir arada bulunabilecek azamî kusur sayısı da tayin edilmiştir.

Ancak eğrilik ile liflerin büükülmesi bir arada kabul edilmemiştir.

Muayene ve tesellümde 1 ncı sınıf istifine karışabilecek II ncı sınıf direk miktarı yüzde ile tahdit edilmiştir.

Müteferrik hükümler kısmında ise direklerin teslime hazırlanması anlatılmıştır. Mümkin olduğu nisbette istifler aynı cins ve aynı boy direklerden yapılacaktır.

Beşinci kısımda ise, partinin standarda uymadığı takdirde yapılacak işlem anlatılmıştır.

İş Adamları

TÜRKİYE
İKTİSAT GAZETESİ

Okuyor

Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegâne gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'dir

Abone için müracaat :

Şehit Teğmen Kalmaz Cad. No. 30 — ANKARA

ÇBS

ÇAVUŞOĞLU BOYA SANAYİİ İSTANBUL

Modern tesisleri haiz Etüd ve araştırma Laboratuvarları ile mücehhez olan Alkyd, Reçine, Vernik, Kolofan ve Boya Fabrikalarımız kalifiye Kimya Yüksek Mühendisler ile personelin idaresinde her çeşit boyaya imal etmektedir. Çeşitlerimizden bazıları aşağıda gösterilmiştir :

**YÜKSEK KALİTE
NORMAL FİAT
MAMULLERİMİZ**

ÇBS Plastik Boya
ÇBS Superlux Sentetik
Oto Boyası

CAMEL - LUX Sentetik Boya
İnşaat Tipi

Superlac Harici Boya

ÇBS Sentetik Hammerton Boya

Silverlux Aluminyum Boya

Superlux Sentetik Vernik

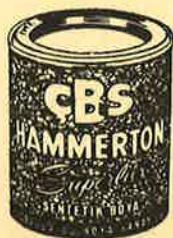
Superlux İngiliz Bezirli

ÇBS Eğriboz Nefti

Çebesol Alkyd Reçineler
Kolofan

Parke lüx plastik parke clası

Kelebek Sellüozlik Vernik

ÇAVUŞOĞLU BOYA SANAYİİ - İSTANBUL TEL : 49 67 10 (Dört hat)

BAŞKA ÜLKELERDEKİ STANDARD KURULUŞLARINI TANIYALIM

AVUSTURYA STANDARDLARI BİRLİĞİ

(ÖSTERREICHISCHER NORMENAUSSCHUSS — ÖNA —)

Doğusu :

Avusturya'da millî standard kurumu olan ve bu hüviyeti ile ISO'ya üye bulunan Avusturya Standardları Birliği, 1920 yılında endüstri kuruluşları tarafından meydana getirilmiştir.

Organizasyon, birlik şeklindeki bünyesini o tarihten bu yana muhafaza etmekte ve başarı ile hizmet göstermektedir.

Üyeleri :

ÖNA Genel Kurulu'nda 235 firma temsil edilmektedir. Yılda bir defa toplanan bu Genel Kurul, Birlik'in 12 üye ve Başkandan ibaret bulunan Konsey'inin seçmektidir.

Gelirleri :

Avusturya Standardları Birliği'nin başlıca gelirleri; üye aidiyatları ve standard satışları teşkil etmektedir. ÖNA'nın ticari kısmı, Avusturya Ticaret Odası (Endüstri) Gölümünün bir parçası şeklinde çalışmaktadır. ÖNA'da çalışan bütün personel Ticaret Odası tarafından tayin edilmektedir. Böylelikle standartizasyon çalışmaları güvenilir bir gelir kaynağı ile desteklenmektedir.

Kuruluşun Yapısı ve Standardlarının Niteliği :

Diğer ülkelerde olduğu gibi, Avusturya'da da millî standardları teknik komiteler hazırlamaktadır. Bugün, bu teknik komitelerde çalışan uzmanların sayısı, 1600'ü bulmuştur. Teknik Komite başkanlarının Genel Kurul'da oy kullanma hakları vardır. Mevcut 91 adet tek-

nik komite'nin çalışma konularına göre dağılışı su şekildeki gibidir :

Genel terimler	12
Yapı Malzemesi	23
Maden ve Metalürji	1
Yangından Korunma Cihazları	1
Kimya	9
Elektroteknik	18
Enerji Tasarrufu	4
Makina Konstrüksiyonu	15
Optik	2
Trafik	1
Çeşitli	5

kadro personeli ise 5'i mühendis olmak üzere 14 kişiden ibarettir.

Avusturya standardlarının gerek resmi ve gerekse özel sektör tarafından uygulanmaları ihtiyarıdır. Özel sektör kuruluşları genellikle standardlardan, ticari mukavelelerde yer vermek suretiyle faydalananmaktadır. Resmi sektör kuruluşları da gerekli gördükleri standardları kanuna bağlamak suretiyle mecburi yürürlüğe koyabilmektedir.

Avusturya standardlarının sayısı 1.000 civarındadır.

Markası :

«ÖNORM» kelimesi veya Ö ve N harflerinin içine yazılması suretiyle meydana gelen amblem, standardlara uygunluk markaları olarak kullanılmaktadır. Bu markalar kanunla korunur. Marka uygulaması için bir eksperler grubuna yetki verilmiştir. ÖNA, uygulamanın gerektirdiği sürekli testler için bazı meslekî ve endüstriyel kuruluşların imkânlarından da faydalnamaktadır.

TÜRK STANDARDLARI ENSTITÜSÜ ADINA

SAHİBİ VE BAŞYAZARI : FARUK A. SÜNTER

MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR

GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : M. UYGUNER

MALİ VE İDARİ
İŞLER MÜDÜRÜ : METİN KAYAALP

BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN

BASILDIĞI YER : Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası - Ankara

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
TELEFON : 17 91 24
POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA

İLÂN TARİFESİ

Tam sahife 800 TL.	1/2 sahife 450 TL.	1/4 sahife 250 TL.
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Kapak içeri ve arka kapak 1000 lira.
İlâve renk başına 250 lira fark alınır.

A B O N E S A R T L A R I

ADİ POSTA		UÇAK POSTASI
Yıllık	12 Lira	ücreti ilâve edilir.
6 aylık	6 Lira	Abone bedeline uçak postası
Sayı	1 Lira	

Yazilar, Derginin ve yazarın adı anılarak iktibas olunabilir.

Yemeklik yağlarının (GAS CHROMATOGRAPHY) metodu ile incelenmesi

Argun D. DAĞCIOĞLU

Kimya Y. Müh.
TSE Laboratuvarı Md.

Özet : Bu yazında, bazı yemeklik yağlarının ve bu arada zeytinyağının kimyasal bünnyeleri hakkında genel bilgi verilerek, bu yağların çeşitli oranlardaki karışımaları içinde her birini ayrı ayrı tespit etmek ve bu suretle en küçük miktarlardaki taşısın şüphelerini kesin olarak tahlük etmeyecektir. (Gas Chromatography) metodu ile Türk Standardları Enstitüsü laboratuvarlarında yapılmış olan bir deneyel arastırma izah edilmistir.

Giriş : Yemeklik yağlarının kimyasal bünnyelerini aydınlatmak hususundaki ilmi çalışmalar 18inci asrin ikinci varısında basılmış ise de bu mezdudaki gelişmeler ilk zamanlarda çok yavaş ve yorucu olmuştur. Zira o tarihlerde analiz metodları ancak yeni gelişmekte ve maddenin bünnesi de peyderpey aydınlatılabilirlikte idi.

20inci asrin ikinci varısına kadar olan gelişmeler sonunda, yemeklik yağlarının her biri ayrı ayrı tanımlanmaktadır. terkpleri bilinmekte idi. Ancak bunların bir karışımının analizi ve her birinin bu karışım içindeki yüzdesinin tespiti mevzu bahis olduğu zaman, pek muğlak ve uzun süren endirekt

metodlarla netice alınmaya çalışılıyor.

Cevremizde tabii olarak bulunan yağların nevileri pek çoktur. Her nevi nebat ve hayvan kendine has bir yağdır. Bir organizmanın yağ karakterindeki değişimeler, onun divetindeki farklılık ve çevresinde vuku kulan ısı ve patolojik değişimelerle tahavvül eder.

Katı ve sıvı yağlarda rastlanan giseritler umumiyetle butirik, laurik, palmitik, stearik, oleik, linoleik ve ricinoleik asitleri içtiyor. ancak kaprylik, kaprik, myristik ve arasidik asitlere de tabiatta çok da rastlanmaktadır.

Tabii olarak bulunan her bir yağ birçok giseritin karışımı olup, bunlar basit veya bilesik tiplerden olabilir. Bunlardan zeytinyağı gibi bittisel menşeli yağlar genellikle bilesik giseritleri içtiyor. ki, bunlarda üç acyl radicalde farklıdır.

Zamanımızda yemeklik yağları da dahil olmak üzere, yağ asitlerinin giserin esterleri (giseritler), $C_{17}H_{35}OH$ kimyasal terkipi olup nisbeten ağır bir alkol olan cholesterol'un yağ asit-

leri ile olan esterleri, balmumu gibi hayvansal ve bittisel menşeli çeşitli miumalar ve lesitin gibi bünnesinde fosfor bulunan esterlere (lipid) adı verilmektedir. Bu maddeler hidrofob çözüctülerde çözüntip, suda çözümezler. Bu klasifikasyonun neticesi olarak da, modern lipid kimyası ve analiz metodları ayrı bir bilim dalı olarak gelmiş bulunmaktadır.

Lipid analizlerinde Kromatografi (chromatography) metodlarının çok hassas ve güvenilir neticeler verdiği bugün bütün dünyada kabul edilmişdir. Başlıca Kromatografi metodları sunlardır:

- a — Kâğıt Kromatografisi
- b — İnce tabaka Kromatografisi
- c — Kolon Kromatografisi
- d — Gaz Kromatografisi

İncelenen maddenin bünnesi varılık istenen gave gibi sebeplerle bu metodlardan biri veya birkaç ele alınmış olan mevzu tatbik edilmektedir.

Yemeklik yağlarının terkibinde bulunan yağ asitlerinin incelenmesi, gaz kromatografisi ile çok hassas ve kat'ı neticeler vermektedir.

Yağ asitleri ise yukarıda bahis ettiğimiz gibi, her bir yağ için muayyen yapıda olduğundan, yağ karışımının yüzdesinin tespiti, bu arada taşısın mevzu bahis olup olmadığı hakkında doğacak tereddütlerin izalesinde nihai sonuc alınmaktadır.

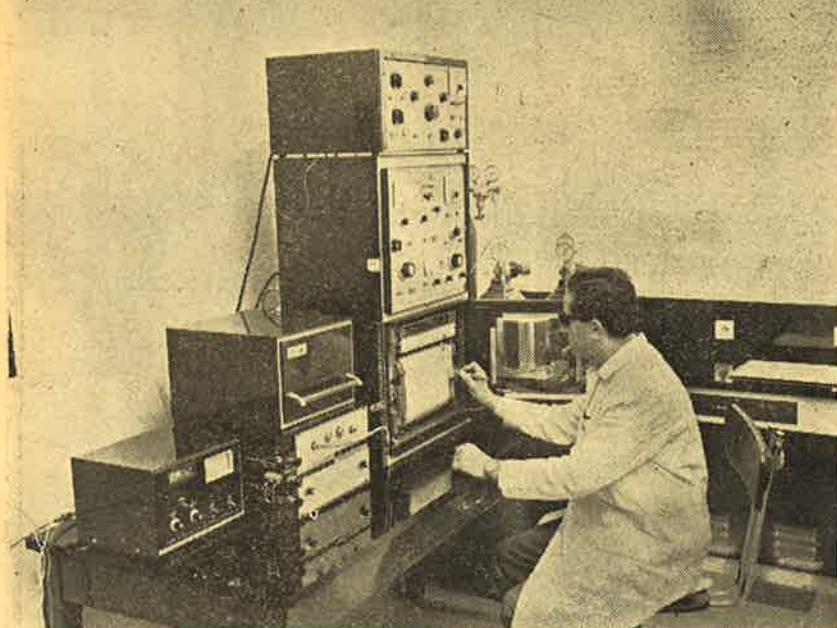
Laboratuvar Çalışmaları : Laboratuvarımızdaki çalışmalar (Model 720, F and M Scientific) markali Gas Chromatograph ile yapılmaktadır. Bu alete (Model 1609 Flame Ionization Attachment) ilave edilmistiştir ki, bu sureti deneylerin (Thermal Conductivity) veya (Flame Ionization) dedektörleri kullanılmak suretiyle vanılması mümkün olmaktadır. Bu vazımızda izah edeceğimiz arastırımda:

a) Amerika'dan ithal edilmiş (USP) spesifikasiyonuna uygun bir zeytinyağı numunesi.

b) Türkiye piyasasından kapalı kutu içinde alınmış bir doğal zeytinyağı numunesi.

c) Amerika'dan ithal edilmiş (USP) spesifikasiyonuna uygun bir pamuk çekirdeği yağı numunesi kullanılmıştır.

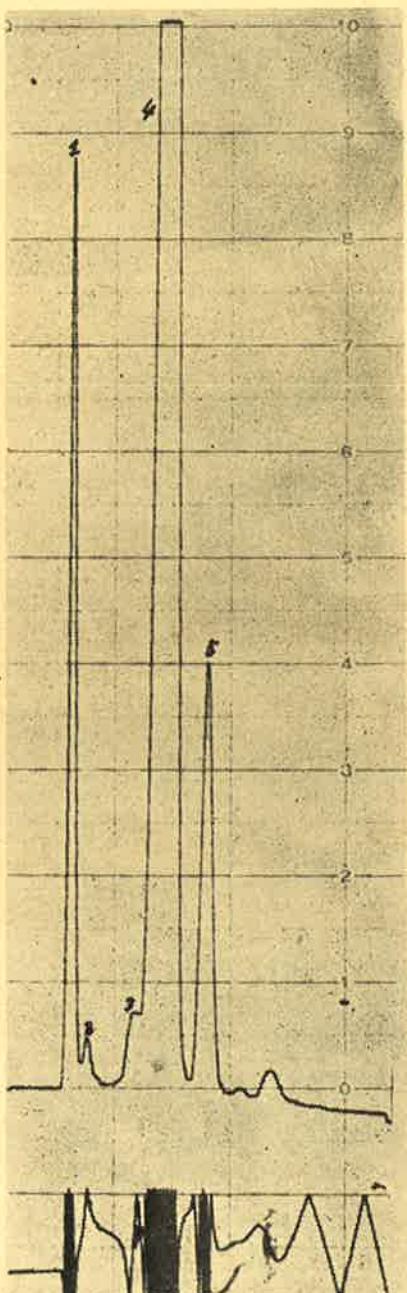
Deneý Metodları : (Official Methods of Analysis of the Association of Official Agricultural Chemists, onuncu baskısı, 1965); Kitabından alınmıştır.

TSE Laboratuvarındaki Gas Chromatograph aleti ile yapılan çalışmalar

Metodun Tarifi :

a) Yağların metillendirilmesi: (metil esterlerin hazırlanması; madde 26.052). Yağlar nisbeten yüksek suhunette ucuğu hale gelebildiklerinden Gaz Kromatografisi kolonundan gecebilimleri için yüksek suhunetlere (takriben 450 °C) ısıtılmaları icab etmektedir. Halbuki bu yüksek ısı derecesinde yağ moleküllerinin parçalanmaları mümkün olduğu gibi, bu suhunetlere dayanabilen ve aynı zamanda tatbik ettiğimiz Gas Likit Kromatografisinde, hassas bir ayrıcısı olarak kullanılabilicek bir likit fazının bulunmaması sebebiyle yağ numuneleri evvelâ metillendirilmektedir.

SEKİL — 1 : Amerikan USP (United States Pharmacopela) evsafında saf zeytinyağı

Zirve 1 (peak) = Palmitik asit % 14,8;
2 = Stearik asit % 0,9; 3 = Arasidonik asit % 0,3; 4 = Oleik asit % 72,0;
5 = Linoleik asit % 11,7

Buna göre: 125 ml. hacmen 1+3 oranında benzol + absolu metilalkol karışımı hazırlanır, buna 2 g 1,84 sp. lik H₂SO₄ dikkatle katılır, 1 e važ 125 ml'lik erlene tartılır; buna 60 ml yukarıdaki karışımından konur; geri soğutucu takılır ve 2,5 saat kavnatılır. Soğuduktan sonra 250 ml'lik ayırma hunesine alınır 100 ml destile su katılır. İki defa 50 ml'lik, damitilmiş (30-60 °C) petrol eteri ile ekstrakte edilir. Ekstraklar birleştirilir ve 20 ml'lik partiler halinde saf su ile, metil kırmızısına karşı asit reaksiyonu vermemeyen kadar vakanır. (not: Tatbikatımızda bu yıkamanın 5 ilâ 6 defa tekrarlanmasıının icab ettiği görtülmüştür.)

Susuz Na₂SO₄ ile kurutulur ve bhar banyosunda, azot ceryanı altında çözücü ucurulur.

Elde kalan numune yağ asitlerinin metil - esterleridir.

Not: Bu metod 12 karbon atomundan daha büyük karbon zincirini havi yağ asitlerine uygulanabilir. Bununla beraber, çözücü, tamamen ucurulmak şartıyla 8 karbon atomundan büyük karbon zincirli yağ asitlerine de uygulanabilemektedir.

Bu metodla hazırlanmış olan örnekler ağızı emeri kapaklı vezin kaplarına alınarak azot gazi atmosferinde muhafaza edilmiştir.

Gas Chromatograph aleti ile vapilan calışmalarda uygulanan şartlar :

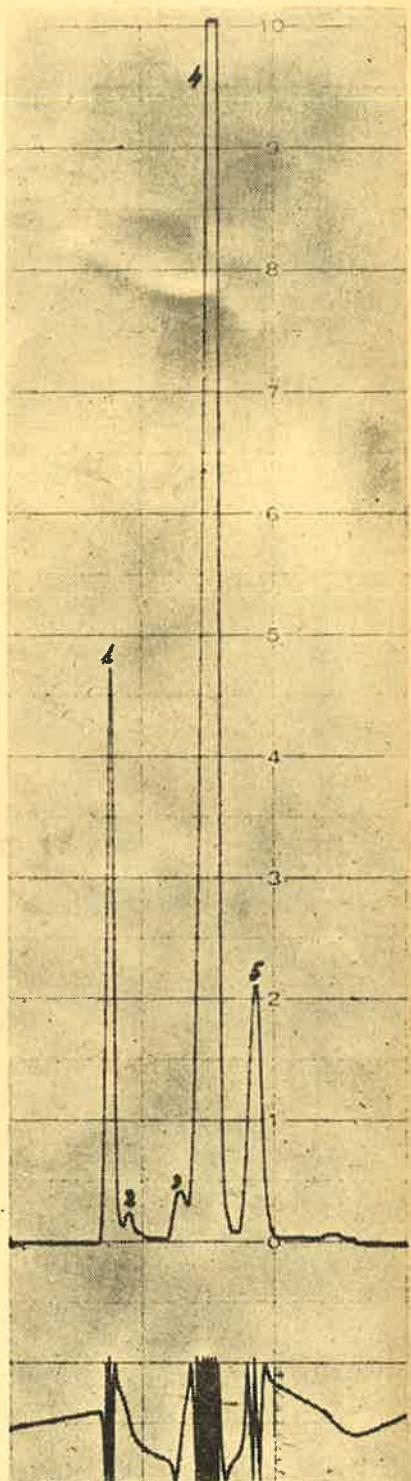
- a) Detector : Flame Ionization
- b) Colum : b ftX1/4 inch OD
Diethylene glycol succinate on
60 - 80 mesh diataport w.
- c) Colum : 200 °C. isothermal
- d) Injectionport: 240 °C
- e) Detector : 250 °C
- f) Carrier gas : Helium 50 ml/min
- g) H₂ : 30 ml/min
- h) Air : 200 ml/min
- i) Chart Speed : 1/4 inch/min.
- j) Range : 1000
- k) Attenuation : 16

Bu listenin tatkinden anlasılacağı vechile sırukleyici gas olarak Helium gazi kullanılmış ve kolon sıcaklığı 200 °C isothermal tutulmuştur. Alet aynı zamanda (disc chart integrator) sistemine de sahip olduğundan, zirvelerin (peak) alanları elektronik olarak entegre edilerek suretiyle hesaplanmaktadır ve grafiklerde görüldürü gibi zirvelerin tam altlarına sırasıyla katı edilmektedir. Burada (blip) adı verilen küçük çıkışların aralığı 600 (count) puvandır. Bu suretle analiz edilen yağın bünyesinde bulunan her bir yağ asidinin yüzdesi katı olarak kolayca hesaplanabilmektedir. Burada vapilan iş her bir komponentin puvanını saymak ve puvan toplamına bölgerek yüzdesini hesaplamaktan ibaret tir.

Laboratuvarımızda yapılmış olan analizlerden dördüncüne ait Kromatogramları burada yayınlıyoruz. Bunların ne ifade ettikleri altlarında kayıtlıdır. Gayemiz, zeytinyağına katılmış bulunan bir başka venebilen yağın (deneşimizde: pamuk çekirdeği yağı) kullanılmıştır.

nilmisti) mevcudiyetini tahlük ve isbat etmektedir.

Aşağıdaki tablo zeytinyağı ve pamuk yağının terkibinde bulunan yağ asitleri cinslerini ve yüzdeslerini göstermektedir. Tabiidir ki bu değerler,

SEKİL — 2 : Türkiye piyasasından kapalı ambalaj içinde temin edilmiş % 0,9 asitli saf doğal zeytinyağı

Zirve 1 (peak) = Palmitik asit % 13,8;
2 = Stearik asit % 1,1; 3 = Arasidonik asit % 1,6; 4 = Oleik asit % 71,6; 5 = Linoleik asit % 11,6

muayyen birer tip mahsul üzerinde yapılan çalışmalarдан alınan yüzdekeri göstermektedir.

Deneylemelerimizi yaptıgımız ve çok numunelerinden aldığımız sonuçlar, yukarıdaki tablodakilerle elele gitmekle beraber, yüzde itibarıyle cüz'i farklar göstermiştir.

Bununla beraber varılan sonuc çok muvaffakiyetli olmustur. Kro matogramlarının ve yukarıki tablo-

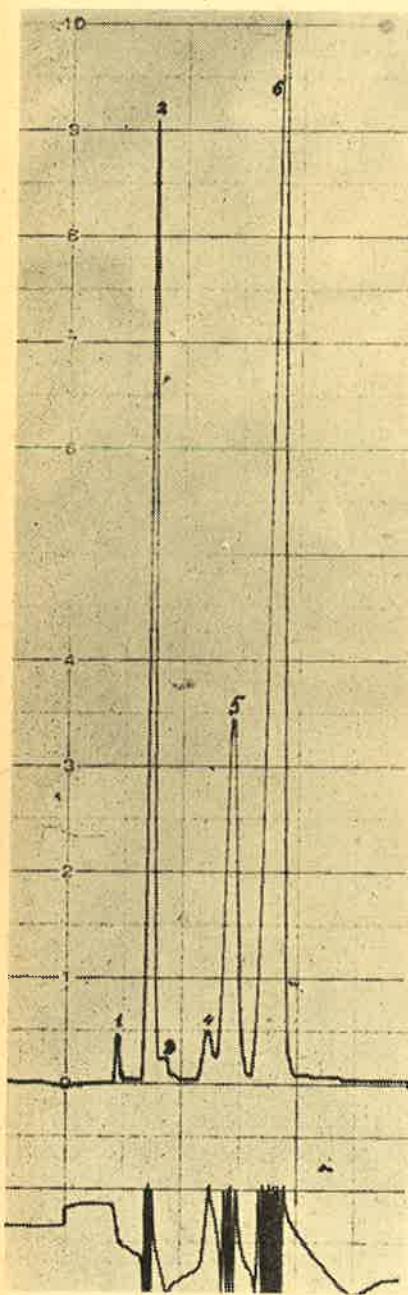
Percent of Glycerides of (*)

Fat	Myristic acid	Palmitic acid	Stearic acid	Arachidonic acid	Oleic acid	Linoleic acid	Other Unsaturated acids
Olive oil (Olives, California)	Trace	6.9	2.3	0.1	84.4	4.6	—
Cotton Seed oil	1.4	23.4	1.1	1.3	22.9	47.8	2.1

(*) Organic chemistry, Louise Kelly, Second Edition, p. 178.

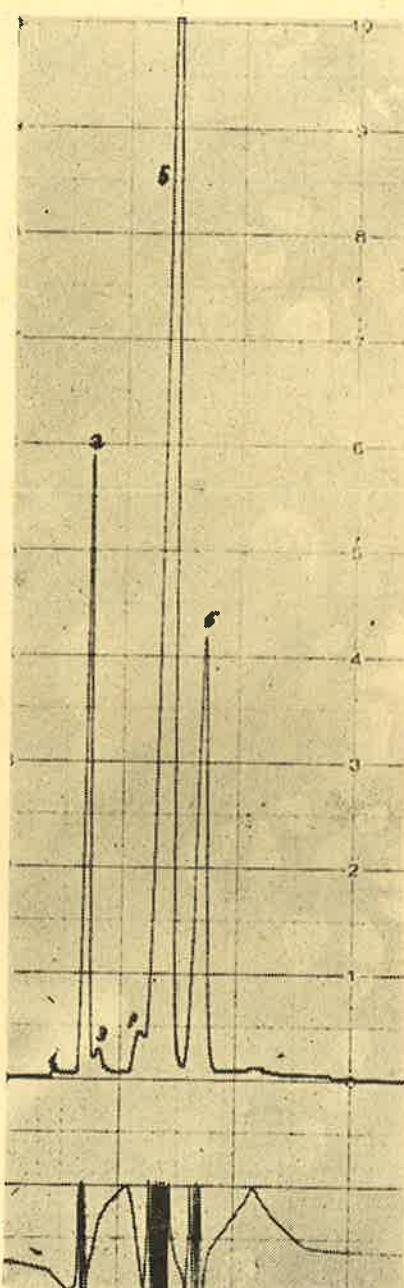
nun tetkikinden görüleceği vechile zeytinyağında 5 adet muayyen ve asit vardır. Bu ve asitlerine şekil 1 ve Sekil 2 de görülen 5 zirve (peak) tekabül etmektedir. Buna mukabil pamuk yağında, zeytinyağında bulunan veya ancak eser mertebesinde gösterilebilin, Myristik asit mevcuttur. Neticede saf pamuk yağı Kromatogramında 6 adet zirve mevdana gelmiştir. Sekil 4 de zeytinyağına pamukyağı karıştırıldığı zaman mevdana gelen Kromatoğram görülmektedir. Burada da (1) sayılı myristik asit zirvesi daha küçük milyasta mevdana çıkmıştır. Bu deney son derece hassas ve katı teshis ve tesbit imkânını sağlamaktadır. Bu çalışmalarımızda her ne kadar zeytinyağına nisbeten fazla bir tağ'sı sahlayabilecek derecede vani % 20 nisbetinde pamuk yağı karıştırılmak suretiyle deneyler yapılmış ise de, tatbik ettiğimiz gas - likit kromatografisinde (trace analysis) denilen eser miktarında vabancı maddeyi teshis etme imkânı açıktır. Zira yukarıda «Calismada uygulanan şartlar» sütununun (i) ve (K) maddelerinde gösterilmiş bulunan 1000 - ve - 16 - sayıları, makinanın sırıf bu analiz için elektronik hassasivet avarlarına aittir. «Range» ayarı giren «input» signalini, «attenuation» ayarı ise çıkan (Output) signalını tanzim etmektedir.

Makinanın üzerinde «range» skalasında daha hassas analizlerde eser miktarlara kadar az olan maddeleri tesbitte kullanılan (100), (10) ve (1) olmak üzere üç ve «attenuation» skarasında ise (8), (4), (2) ve (1) olmak üzere dört kademe daha hassas ölçme imkânını sağlayan ayarlama yapılmaktadır. Diğer tarafdan yukarıda da mevzu bahis ettiğimiz gibi bu metodlar çeşitli venenler (su halde kimyasal devimi ile, sabunlaşabilen) vaşların karışımlarını vanyana tahlük ve tesbitte laboratuvar uzmanına çok geniş imkânlar sağlamıştır. Ancak venenlerin vaşlarda bulunabilecek petrol menseli, su halde sabunlaşmayan vaşların tesbitinde kullanılan gas kromatografik metodları yaptığımız literatür araştırmalarında simdiye kadar rastlanamamıştır. Bununla beraber venenlerin vaşlarda mevcut olabilecek sabunlaşmayan mineral menseli vaşların tahlük ve tesbiti hulusunda klâsik metodlar o kadar hassas ve stiratlı sonuçlar vermektedir ki, bu mevzu laboratuvarcayı pek düşündürmemektedir.

SEKİL — 3 : Amerikan USP (United States Pharmacopeia) evsafında saf pamuk çekirdeği yağı.

Zirve 1 (peak) = Myristik asit % 0,9; 2 = Palmitik asit % 20,2; 3 = Stearik asit % 0,7; 4 = Arasidonik asit % 2,0; 5 = Oleik asit % 19,5; 6 = Linoleik asit % 56,5

SEKİL — 4 : Kromatogramı şekil 2 de gösterilmiş bulunan zeytinyağına % 20 nisbetinde Kromatogramı şekil 3 de gösterilmiş pamuk çekirdeği yağı karıştırılmış olan nümune.

Zirve 1 (peak) = Myristik asit % 0,2; 2 = Palmitik asit % 15,0; 3 = Stearik asit % 0,9; 4 = Arasidonik asit % 1,4; 5 = Oleik asit % 62,2; 6 = Linoleik asit % 20,0

Standard Dünyasından Haberler

TSE'de Yapılacak Milletlerarası Toplantılar

IEC'nin Kablo Komiteleri Ankara'da Toplanıyor

Çalışmalara 14 yabancı ülkeden 50 delegenin katılıması bekleniyor

Türk Standardları Enstitüsü ile birlikte 40 ülkenin üyesi bulunduğu Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC) na bağlı 18 Numaralı «Gemilerde Elektrik Tesisatı» Teknik Komitesinin 18 A «Kablolar ve Kablo Tesisatı» Alt Komitesi, 20 Numaralı «Elektrik Kabloları» Teknik Komitesi, 20 B «Alçak Gerilim Kabloları» Alt Komitesi ve 20/WG 11 «Kauçuk ve Termoplastik Yalıtılmış Yüksek Gerilim Kabloları» Çalışma Grubu, 1967 yılı toplantılarını 27 Ekim - 4 Kasım 1967 tarihleri arasında Ankara'da, Türk Standardları Enstitüsü salonlarında yapacaklardır.

Bu toplantılara Almanya 10, İngiltere 5, Fransa 9, İtalya 7, Hollanda 6, Norveç 2 ve Yunanistan 3 delege ile katılacaklarını bildirmişlerdir. Danimarka, İsviçre, İsviçre, Belçika, Birleşik Amerika ve Finlandiya da 1'er delege göndermektedir. Delegelerden 16'sına eşleride re-fakat etmektedir.

Türk Standardları Enstitüsü, kuruluşları ilgili özel ve resmi sektör kuruluşalarını zamanında uyarmıştır. Toplantılara Türkiye, yeterli ve geniş bir delegasyonla katılacaktır.

Aşağıda, TSE'de yapılacak olan IEC toplantılarının, daha önce tesbit edilmiş bulunan programını ve 20 Numaralı Teknik Komite Başkanı İtalyan Dr. G. L. Palandri 18 A numaralı Alt Komite Başkanı F. Marocchi ile 20 B Alt Komitesi Başkanı Belçikalı J. P. J. Smoes'in kısa biyografilerini bulacaksınız.

Dr. G. L. Palandri

F. Marocchi

J. P. J. Smoes

Dr. G. L. PALANDRI

Mr. G. L. Palandri elektrik mühendisliği dalında doktorasını 1930 yılında Milano Üniversitesi Mühendislik Okulu (Politecnico) nda tamamlamıştır. Askerlik hizmetinden sonra 1932 de Milano'daki Pirelli S. p. A. Fabrikalarının Elektrik Araştırma Laboratuvarına intisap etmiş 2 yıl Almanya ve İngiltere'de ihtisas yaptıktan sonra tekrar Pirelli Laboratuvarında, bu defa Araştırma Mühendisi olarak görevre başlamıştır.

1939 da Elektrik Araştırma Laboratuvarının Müdürlüğüne getirilen Dr. Palandri 1945 de Araştırma Laboratuvarları Kablo Bölümü Müdürü, 1958 de de Pirelli Firmasının İtalyada ve dış ülkelerdeki araştırma ve mühendislik faaliyetlerinin sorumluluğunu taşımak üzere Kablo Bölümünün Teknolojik Direktörü olmuştur. 1963 te İngiltere'deki Pirelli Construction Company'nin İdare Meclisi Başkanlığına tayin edilmişdir. 1966 dan beri Kablo Bölümünün

Araştırma ve Mühendislik kısmı Direktörlüğünü yapmaktadır.

Birçok bilimsel ve teknik dernek ve kuruluşların üyesi olan Dr. Palandri, IEC'nin 20 numaralı «Elektrik Kabloları» Teknik Komitesinin ve 20 A «Yüksek Voltaj Kabloları» Alt Komitesinin Başkanlığını yapmaktadır. IEC İtalya Milli Komitesi nin de Başkanıdır.

F. MAROCCHI

1906 yılında, fakir bir İtalyan çiftçisinin oğlu olarak dünyaya gelen F. Marocchi, 1930'da Turin Politeknik Okulundan mezun olmuş ve doktora yapmıştır. 1931 yılında Pirelli Şirketine intisap etmiştir; 20 yıldır Pirelli Kablo Araştırma ve Geliştirme Departmanının şefliğini yapmaktadır.

Dr. Marocchi, uzun yillardan beri İtalya'daki hemen hemen bütün kablo ve tellerle ilgili teknik komitelerin başkanlığını veya sekreterliğini yapmaktadır, bu konuda milletlerarası toplantılara katılan İtalyan delegasyonlarına liderlik etmektedir.

1961 yılında IEC'nin 18 A numaralı Alt Komitesi Başkanlığına getirilmiştir. 92.3 Numaralı IEC yayını hazırlayan Çalışma Grubunun da başkanlığını yapmıştır.

J. P. S. SMOES

1932 yılında Brüksel Üniversitesi Politeknik Okulunu Mekanik ve Elektrik Mühendisi olarak tamamlayan M. Smoes, 1933 te Belçika Elektroteknik Komitesi'nde görev almış ve 1946 dan beri Komite'nin Direktörlüğünü yapmakta bulunmuştur. Belçika Millî Aydınlatma Komitesi'nin Yönetim Kurulu üyesi ve muhasibi olan M. Smoes, IEC/APSM «Emniyet Konularında Danışma Paneli», IEC/TC 26 «Elektrik Kaynakları» Teknik Komitelerinin ve IEC/SC 20 B «Alçak Voltaj Kabloları» Alt Komitesinin Başkanı ve IEC/TC 23 «Elektrik Aksesuarları» teknik komitesinin de sekreteridir.

M. Smoes, IEC faaliyetlerinin dışında, «Elektrik Ekipmanlarının Kabulü için Kürallar» Milletlerarası Komisyonu'nun (CEE) Başkan Vekiliğini ve Komisyon'a bağlı çeşitli teknik komitelerin başkanlığını da yapmaktadır.

Komite adı
SC 18 A Kablolalar ve
Kablo Tesisatı Alt Ko-
mitesi

Fransa 27 Ekim 1967

TC 20 Elektrik Kablo, İngiltere 1-2 Kasım
lari Teknik Komitesi 1967

SC 20 B Alçak Gerilim
Kabloları Alt Komis- Holland 30,31
tesi

Ekim 1967

20/WG 11 Kauçuk ve
Termoplastik Yalı-
tılmış Yüksek Gerilim
Kabloları Çalışma A.B.D. 3-4 Kasım
Grubu

1967

ERKAMCILIK

EAS TUDOR

* Üstün tecrübeye dayanan EAS akülerini
 kullanmakla aradaki farkı sizde anlayacaksınız
 Sizi yanıtabilecek taklitlerinden sakınmanız
 menfaatinizi sağlayacaktır.

KİME SORARSANIZ SORUN
 HERKEZ SİZE YİNE EAS DİYECEKTİR

EAS - EBONIT ve AKUMULATOR SANAYİİ ANONİM ŞİRKETİ - TAKASİK - Kartal Tel: 53 36 53 - 53 36 54

İKİNCİ BEŞ YILLIK PLÂNDA STANDARD KONULARI

Muzaffer UYGUNER

İkinci Beş Yıllık (1968 - 1972)
Kalkınma Plâni, 21 Ağustos 1967 tarihli ve 12679 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Plâni incelediğimizde, Birinci Plâni döneminde olduğu gibi, ikinci Plâni döneminde de standardlara geniş yer verilmekte olduğu görülmektedir. Gerek Standardların yapımı ve gereke kontrol konuları Plânda ele alınmıştır. Kontrol konusunda önemli bir husus da «**Kalkınma Plânnin Uygulanması Esaslarına dair Kanun**» un yürürlüğe girmesidir. 11 Ağustos 1967 tarihli ve 12671 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 933 numaralı bu kanunun 2 ncî maddesinin (E) fıkrasında, standard kontrolü ile ilgili şu hüküm yer almıştır : Bakanlar Kurulu Standard ve kalite kontrol konularında tatbikatı geliştirici tedbirler almaya yetkilidir. Bu kontrolların hizmetin icaplarına göre sahatlı ve sür'atli bir tarzda yapılabilmesini sağlamak amacıyla, mesai saatleri dışında ve ek mesai ücreti ödenmek şartıyla veya mukaveleli personel çalıştmak hususunda kararname çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

A — İkinci Plânnin VIII. Bölümün konutlarla ilgili alt bölümünde yapı malzemesi üzerinde durulurken standardlara da deðinilmiştir. Tedbirlerin «**Yapi Malzemesi**» ile ilgili olanlarında su satırları okuyoruz :

«1 — Yapı malzemesinin kalite düşüklüğünden doğan israfi ve kötü nitelikteki inşaatı önlemek amacıyla yapı malzemesi standardlarının hazırlanması hızlandırılacak, kalite kontrolu yapılacaktır. Ucuz ve kaliteli yapı malzemesi üretiminin teşvik etmek için, bu tür malzemeler kamu inşaatlarında özellikle kullanılacaktır.» (S. 84)

«2 — Toplu konut yapımında ucuzluk ve kalite sağlamak için yapı elemanlarının sanayide imalâtını geliştirmek önemlidir. Bu amaçla, millî seviyede «**Modüler koordinasyon**» çalışmaları tamamlanacaktır.»

Burada, bir yandan yapının hızlandırılacağı ve öte yandan da kontrola önem verileceği belirtilmektedir. İkinci tedbir ise, birinci tedbiri tamamlamaktadır. Birinci Plâni döneminde, İmar ve İskân Bakanlığı ile işbirliği yapılarak bir çok yapı malzemesi standartı hazırlanmış, ayrıca mühendislik konusuna giren bazı standard çalışmaları da yapılmıştır. TSE, ikinci Plâni döneminde de çalışmalarla hazır durumdadır.

B — Tarım üretimi ile ilgili konularda da bazı standardların yapılması zorunludur. Birinci Plâni döneminde bu konu ele alınmıştır. Bu arada Tarım Bakanlığı, tohumların sertifikasyonu konusunda bazı çalışmalar da yapmıştır. İkinci Plânda meyvecilikle ilgili şu tedbir görülmektedir :

«Meyve fidanı, bað cubuğu ve sebzeler tohumluğunun özellikle dış pazar istekleri de gözetilerek üretilmesi ve üretimde standardlaşma sağlanacak ve çeşitler buna göre ele alınacaktır.» (S. 96)

Bu tedbir doğrudan doğruya meyve standardları ve bu sebeple de TSE ile ilgili görülmeyebilir. Fakat gerçek durum böyle olamaz, TSE'nin meyve standardlarını yapabilmesi ağaç çeşitlerinin durumuna ve yetişen meyvelere bağlıdır. Bu bağından, tedbirin yerinde olduğuna ve önemli bulunduğuna dikkati çekmek isteriz. «**Üretimde standardlaşma**», standardlaşırma için çok önemli bir adımdır.

Plânda, orman ürünlerini konusunda da standardlara ilgili bir tedbir yer almıştır :

«Orman ürünlerinin ihracatı; standard ve kalite uygunluğu, fiyat ucuzağı sağlanarak artırılacak ve mamûl mal ihracına öncelik verilecektir.» (S. 103)

TSE, orman ürünlerinin standardlaşırılması konusunu Birinci Plâni döneminde ele almış ve çeşitli standard yapmıştır. En son olarak «**Maden direkleri**» standartı kabul edilmiştir.

C — İmalât sanayii mamûllerini konusunda standardların yeri büyüktür. İmalât sanayii ile ilgili ilkeler arasında, «**Birinci Plâni döneminde başlayan standardlaşırma faaliyetlerinin ikinci Plâni döneminde hızlandırılması ve kapsamlarının genişletilmesi sağlanacaktır**» ilkesi (S. 110, ilke: 7) yer almıştır. Aynı sayfada yer alan «**Politika tedbirleri**» arasında, «montaj sanayiinde gelişme» başlığı altında, montaj üniteleri üzerinde durularak, «Bu tip ünitelerde ithal edilen parça ve malzemeler yurt içi üretimin elde edilenler ile birleştirilerek mamûl haline getirilmektedir. Bu yönük gelişmeler Türkiye'de aynı mamûlin çok sayıda tip ve modelinin kullanımına ve büyük israfılara yol açmıştır.» denilmektedir.

«Çeşitli mamûllerde kullanılan yarı mamûl veya mamûl veya ara

mallarda standardlaşırma gidilecek ve bu malların yurt içinde iktisadi ölçülerde üretim şartları hazırlanacaktır.» (S. 110)

tedbir önörgülmektedir.

«**Standardlaşırma ve kalite kontrolu**» başlığı altında da üç tedbir üzerinde durulmaktadır :

«10 — İmalât sanayiinin yedinci ilkesi çerçevesinde, **Türk Standardları Enstitüsü** sınıflarını standardlaşırma faaliyetlerini yoğunlaştıracaktır.

«11 — Sanayi Bakanlığı kalite tâyin ve denetleme işlemleri için gerekli yetki ve sorumluluklarla teçhiz edilecektir. Bu işlemlerin yürütülmesinde mevcut tesis ve laboratuvarlardan yararlanılacaktır.

«12 — Sınıflı imalât yapan sınıflar işletmelerin bünyelerinde kalite kontrolu metodlarının uygulanması için gerekli teknik yardım Devlet tarafından sağlanacaktır.» (S. 111)

Bu tedbirlerin ilki standardların yapımı ile ilgili olup, doğrudan doğruya TSE'nin sorumlu kılmaktadır.

TSE yetkilileri bu konuda gerekli yapacaklardır elbette. Tedbirlerin ikincisi sınıflı maddeler standardlarının kontrolu ve muayenesi ile ilgilidir ve geniş bir kadroyu gerektirir. Yukarıda andığımız 933 sayılı kanunun verdiği yetki esaslarına göre, bu hususta olumlu adımlar atılacağı umulur. Bu arada, evvelce kuruluş hazırlıkları yapılan «**Kontrol Kurumu**» konusunun da ele alınması gerektigini hatırlatmadan fayda gördüğümüzü söylemeye iz. Tedbirlerin üçüncüsü, üzerinde bugüne kadar pek durulmamış bir konuya dikkatleri çekmektedir. Standarddan ayri bir konu olan kalite kontroluna sınıflı işletmelerde başlanılması sevinçli bir olaydır.

Plânda, imalât sanayii ikmâl sektörleri ile ilgili bölümde de standard konularına yer verilmiştir. Tüm mamûller sanayii bölümünde «**Kalitenin yükseltilmesi**» ne deðinmektedir, (S. 112). İkinci sanayii bölümünde «**İçki konusundaki kalite denetlemeleri** Tarım Bakanlığı tarafından yapılacaktır» denilmektedir. (S. 114) Gıda sanayii tedbirleri arasında da «**Geleneksel peynir ve tereyağı üretimi bölgelerinde kaliteli üretimin artırılması**» ve çayın kaliteli işlenmesi üzerinde durulmaktadır. (S. 117) Dokuma sanayiinde ise, son üç yıldaki gelişmelerle... kalite konusunda da önemli problemler giderilmiş olması (S. 117) sebebiyle standard (Devamı 28. sayfada)

RABAK

ELOKTROLİTİK BAKIR VE MAMÜLLERİ A.Ş.

TESİSLERİNDE YAPILAN MAMÜLLER

BAKIR

ÖRGÜLÜ TELLER	10 mm ² Kesitten itibaren
SOM TELLER	0,20 mm. kalınlıktan itibaren
LAMÂ VE ÇUBUKLAR	Muhtelif ebatta
BORULAR	6 mm. - 65 mm.

GÖZ TAŞI = BAKIR SULFAT**PİRİNÇ**

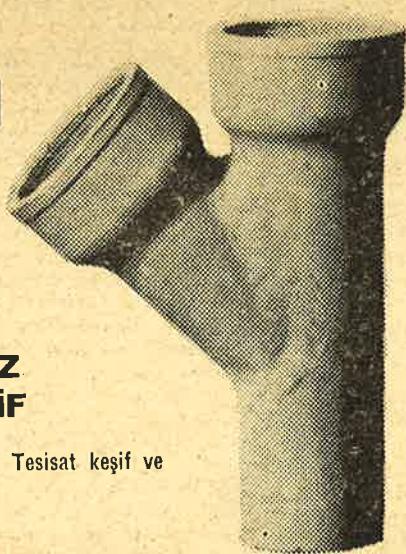
ÇUBUKLAR	Yuvarlak - Altı köşe
BORULAR	6 mm. - 65 mm..
TELLER	Muhtelif çaplarda

ALÜMİNYUM LEVHA VE DİSK

(Her kalınlık ve çapta)

**RABAK MEMLEKET İHTİYACI ARTTIKÇA TESİSLERİNİ GENİŞLETMEK
SURETİLE YURT HİZMETİNDE GÖREVİNİ YAPMAKTADIR.**

Standard — 109

BİK**ASBEST
BORULARI****PİK BORUDAN****% 40 UCUZ
HAFIF**- Bayındırlık Bakanlığı Sıhhi Tesisat keşif ve
şartnamesi Kod No. 71 a

Merkez :

UNKAPANI C. 33

TEL: 27 22 19 - 22 35 87

UCUZ HAFIF SAĞLAM TECRİTLİ DAYANIKLI KESİLEBİLİR BOYANABİLİR**TÜRK NORM VE STANDARTLARINA UYGUN**

Standard — 110

YURTTAN HABERLER

«AET ve Türkiye» Semineri

İktisadî Kalkınma Tesisinin düzenlediği «Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Türkiye» konulu seminer, 14-21 Eylül tarihleri arasında İstanbul Hilton Otelinde toplanmıştır.

Pek çok bilim ve iş adamının tebliğleri ile katıldıkları seminerin açılış töreni, Vehbi Koç'un başkanlığında yapılmış ve İKT. Yönetim Kurulu Başkanı Behcet Osmanagaoglu ile AET Ortaklık Parlamentosu Komisyonu Eş Başkanı M. Moreau de Melen birer konuşma yapmışlardır.

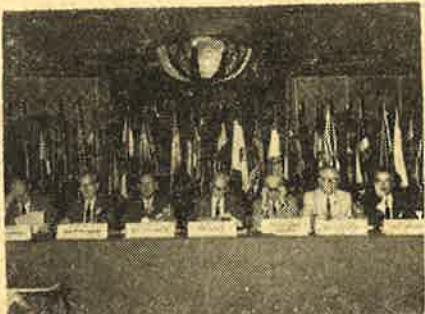
AET'nin Türkiye ile olan ilişkilerinin ve AET karşısında memleketimizin sanayi, tarım ve işgücü durumunun tartışıldığı seminer bu önemli konuların kamu oyu öncünde yetkili uzmanlar tarafından bir defa daha ele alınmasına vesile teşkil etmiştir.

Uluslararası Büyük Barajlar Kongresi Toplandı

Uluslararası Büyük Barajlar Komisyonu'nun düzenlediği kongrelerden dokuzuncusu, 44 ülkeyden 1600 uzman delegenin katılımıyla 4-8 Eylül tarihleri arasında İstanbul'da yapılmıştır.

Şan Sinemasında yapılan açılış töreninde ilk konuşmayı BaŞbakan Süleyman Demirel yapmış, onu Uluslararası Büyük Barajlar Komisyonu Başkanı J. Guthrie Brown'un cevabı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Refet Sezgin'in konuşması izlemiştir.

Memleketimizi özellikle ilgilendirende deprem bölgelerinde barajların kurulması ve bunların yer hareketlerinden, aşırı hava tesirlerinden ve su baskınlarından korunması gibi önemli konuların tartışıldığı Kongre, Türkiye Büyük Barajlar Millî Komitesi'nin büyük şebabaları sayesinde başarılı bir şekilde son bulmuştur.

Kongre Başkanlık Divanı

Kavaklıçılık Kongresine katılanlar toplu halde

TÜKİYE MILLÎ KAVAKÇILIK KONGRESİ TOPLANDI

Kavaklıçılık, standard ağaç yetiştirilmesine çığır açıyor

İzmit — (Özel Muhabirimizden)

Türkiye Millî Kavaklıçılık Kongresi 11.9.1967 günü Kavaklıçılık Araştırma Enstitüsünün konferans salonunda Kocaeli Valisinin, Hosgeldiniz diyen bir konuşması ile açılmış, bunu Kavaklıçılık Komisyonu'nun Başkanı Orman İşleri Genel Müdürü Hakkı Süha Karamızrak'ın, «Dünyada ve Türkiye'de kavağın önemini ve ekonomide yerini belirten» açıklaması izlemiştir. Kongreye, Kavaklıçılık Komisyonunun resmi ve özel sektör üyelerinden 63'ü katılmıştır. Bunlar arasında Karadeniz, Marmara ve Ege'nin uzak köşelerinden gelmiş kavak yetiştiricileri de vardır.

Genel Sekreter'in okuduğu raporda, kavaklıçılık konusunda, kısa bir süre içinde harcanan çabalar ve alınan olumlu sonuçlar ortaya konuyor ve Kavaklıçılık Araştırma Enstitüsünün fidan dağıtmak ve yerlerine kadar giderek yetiştiricilere bakım, koruma ve değerlendirme yollarını göstermek suretiyle yaptığı hizmetler övgülüyordu. Rapor ittifakla tasvip gördü. Ve kurulan Komisyonlarda kavaklıçılığın yurta beklenen gelişmeyi gösterebilmesi yönünden uygulanması gerekliliği tedbir ve tavsiyeler tesbit edildi. Bu arada kavak yetiştiricileri de, kavaklıçılığın millî ekonomide fonksiyonunu yapabilmesi için Devletten destekleyici nitelikte bazı yardımlar istediler.

Enstitü araştırmalarında, kavak

ağaçlarının en verimli kesim çağını bulmak, kavakları düzgün gölgeli, küçük budaklı ve hastalıksız bir halde yetiştirmek konularına önem vermektedir. Enstitün yetişirme, koruma ve değerlendirme şube müdürleri bu hususta gerekçe aydınlatıcı ve uyarıcı telkinlerde bulunmuşlardır.

Resmi ve özel sektörün, karşılıklı anlaşma ve yardımlaşması sayesinde olumlu yolda bulunduğu anlaşılan kavaklıçılığın hızlı bir tempo ile gelişliğini ve bu faaliyetin yakın bir gelecekte orman açığımızı kapatabileceğini ortaya koyan bu belirtiler kongre üyelerini memnun bırakmıştır.

Bu davranış aynı zamanda uygar memleketlerde olduğu gibi, bizde de yüksek kaliteli ve standard ağaç yetiştirilmesine bir çığır açmış olmaktadır. Bunun bir sonucu olarak da kavak ağaçları iyi bir sınıflandırma altında rahatlıkla satılabilirler.

Kongrenin geriye kalan üç günü, üyeleri otobüslerle Sakarya, Kocaeli, İstanbul ve Bursa illerinde kurulan kavaklıçılıklarla fidanlıklarla götürülp gezdirilmiş ve bu gezinti yollarında köylümüzün tarla kıyılarında yaptığı bordür kavak ağaçlamalarının yaygınlığı üyelerin sevincini artırmıştır. Milletimize refahı getirecek bu faaliyete katılanların hepsini takdirle karşılarız.

İkinci Beş Yıllık Plânda Standard Konuları

(Baştera 25. sayfada) ile ilgili bir tedbire yer verilmemiştir.

Orman ürünler konusunda; «Kalitelerin düzeltmesi, uluslararası standardların uygulanmasını sağlayacak teknik ve idarî tedbirler alınacaktır.» (S. 121) denilmektedir. Kereste konusu üzerinde yapılan standardların sayısınan, İkinci Plân döneminde, Orman Genel Müdürlüğü'nün göstereceği anlayışa paralel olarak artması temenni olunur.

Plâstik sanayii bölümünde şu tedbir görülmektedir :

«Plâstik mamüllerden en çok kullanılan ve standardlaştırılmaları gereklî olanlar tesbit edilecek, standardları hazırlanarak uygulamaları sağlanacaktır.» (S. 128)

TSE, bugüne kadar bu tedbire uygun bir yolda ilerlemiş ve «En çok kullanılan ve standardlaştırılmaları gereklî olanlar» üzerinde durmuş, bunların standardlarını hazırlamıştır.

Kimya sanayii bölümünde ise, yalnızca «Tarımsal mücadele ilâclarının kaliteleri kontrol edilecek» denilmektedir. Sanızır ki, bu görevi Tarım Bakanlığı yapacaktır.

Cimento sanayii ile ilgili tedbir şudur :

«Standardların ve kalitenin elverişliliği nispetinde teknolojik katkı maddelerinin kullanılması suretiyle üretim imkânları artırılacaktır.» (S. 138)

Bu konu 1965 yılında ele alınmış olup, hazırlıkların sona ermeye olduğu bilinmektedir. Dönem içinde konunun çözümleneceği umulur.

Madenî esya sanayiinde standardlaştırma konusu önemle ele alınmış ve su tedbir öngörlülmüşür :

«Madenî esya sanayiinde ana malların standardlaştırılması ve tiplestirilmesi konusundaki çalışmalar sonuçlandırılacak ve geberli bir kontrol sistemi kurulacaktır.» (S. 147)

Böylece hem yapım, hem de kontrol konusunun ele alınması önerilmiştir. Gerçekten bu sanayi dalı geniş ve sınırları belirsiz bir alanı kapsamaktadır. Halkın sıkayıetlerini önlemek amacının ön planda geldiği söyleyebilir bu konuda. Ancak bunu izleyen bölümdeki makine sanayii konusunda plânin bir tedbir öngörme mesi tenkidi gereklî bulunmuştur. Kazanların, tulumbaların, kompresör ve vantilatör gibi güvenliği gerektiren tedbirlerin alınmasını zorunlu kılan alanda tam bir boşluk bulduğunu biliyoruz. Bu konudaki tedbir boşluğun yılalık programlarda doldurulacağı ummactayız. Bu boşluğun tarım aletleri ve makineleri sanayii için de sözkonusu olduğunu söylemeliyiz. «Elektrik makina cihaz ve malzemeleri sanayii» ile ilgili bölümde ise su tedbir bulunmaktadır :

«İthal yoluyla sağlanan elektrik makina, cihaz ve malzemelerinde kalite kontrolü yapılacak ve standardlara uygunluk aranacaktır.» (S. 153)

Bu tedbirin neden yalnızca ithalata dönük olduğunu anlayamadık. Buna paralel olarak yerli imalatında disiplin altına alınması gerektigi inanıyoruz. Programlarda, bu hussus da sağlanması gerekmektedir kanışmdayız.

C — Ulaştırma sektöründe, demiryolları ile ilgili olarak bir tedbire yer verilmiştir :

«Vagonlar üzerindeki değişen parçalarda yeknesaklık sağlanacaktır.» (S. 159)

Bu tedbir, standardı da içine

alan çok geniş bir çalışmayı zorunlu kılmaktadır. Devlet Demiryolları Yöneticilerile TSE Yöneticilerinin bu konuda işbirliği yapması gereklidir.

Türkiye Şarapçılığı

(Baştera 13. sayfada) aittir. Alkol ve kül kaleviliği müstesna bütün rakamlar, litrede gram olarak verilmiştir.

Alkol % 12,4 (12,8), ekstrakt 21,5 (27,0), gliserin 6,8 (8,0), toplam asit 5,4 (5,8), uçar asit, asetik asit cinsinden 0,6 (0,8), uçmayan asitler, tartarik asit cinsinden 4,0 (3,5) PH 3,5 (3,7), tartarik asit 2,0 (1,6), laktik asit 1,6 (1,6), fosforik asit 0,2 (0,4), sülfürik asit, K₂SO₄ cinsinden 0,26 (0,32), tanen 0,32 (1,89), azot 0,21 (0,23), toplam kükürd dioksit 0,098 (0,045), toplam kül 2,1 (2,4), kül kaleviliği 25,0 (29,1) ml N/1 alkali/litrede.

Literatur

1. Akman A. — (1941) : «Orta Anadolû ile bilhassa Ankara mintakası şarapları üzerinde araştırmalar», Y.Z.E. Çalışmaları, Ankara.
2. Akman, A. — (1943) : «Ankara bölgesi 1931 - 41 seneleri şarapları üzerinde araştırmalar», Ziraat Dergisi, Ankara.
3. Akman, A. - Yazıcıoğlu, T. — (1945) : «Çubre ihtiyacı üzerinde iki deneme», Y.Z.E. Dergisi, 1 (3).
4. Akman, A. — (1952) : «Die Weine Ankaras», Deutsche Weinzeitung, 5.
5. Akman, A. - Yazıcıoğlu, T. — Türkler, İ. (1953) : «Bozcaada şarapları üzerinde bir araştırma», A. Ü. Ziraat Fakültesi yıllıkı, Fasikül 1 - 2.
6. Akman, A. - Yazıcıoğlu, T. — (1960) : «Fermantasyon Teknolojisi, ikinci kitabı», A. Ü. Ziraat Fakültesi yayın No. 160/45.
7. Birion, M. — (1946) : «Charactéristique des vins de Turquie», Tekel İdaresi yayınları, İstanbul.
8. Birion, M. — (1948) : «Elâzığ kırmızı şarapları», Tekel idaresi yayınları, İstanbul.
9. Götzte, A. — (1957) : «Kulturgeschichte des alten Orients. Dritter Abschnitt - Kleinasiens», Verlag G. H. Beck, Müncen.
10. Oraman, N. — (1965) : «Yeni Bağcılık», A. Ü. Ziraat Fakültesi yayın No. 253/89, Ankara.
11. Oraman, Nail — (1965) : «Arkeolojik buluntuların ışığı altında Türkiye bağcılığının tarihi üzerinde araştırmalar», A. Ü. Ziraat Fakültesi yıllıkı 15 (2).
12. Türkler, İ. — (1955) : «Niğde - Kayseri bölgeleri şarapçılığında gelişmeler ve şaraplar üzerinde araştırmalar», A. Ü. Ziraat Fakültesi yıllıkı No. 1.
13. Winkler, A. J. — (1962) : General Viticulture, University of California Press, Berkeley and Los Angeles.
14. Yazıcıoğlu, T. - Pamir, H. — (1963) : «Bursa şarapları tizerinde bir araştırma», A. Ü. Ziraat Fakültesi yıllıkı, 1 (13).
15. Yazıcıoğlu, T. - Aktan, N. — (1965) : «Sultaniye üzümünden olgunluk durumunun, bu üzümlelerden elde olunacak sofra sarabının kalitesi üzerinde etkisi dair araştırmalar», Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi 1 (12).
16. Yazıcıoğlu, T. — (1966) : «Production and Utilization of grape in Turkey», A. Ü. Ziraat Fakültesi yıllıkı.
17. Yazıcıoğlu, T. — (1966) : «Die Türkische Brauwirtschaft», Zeitschrift Deutsche Brauwirtschaft, 75, 9/66, 135-136.

MÜHENDİS, İKTİSATÇI, MUHASEBEÇİ, BANKACI VE YÖNETİCİLER İÇİN EN DEĞERLİ KİLAVUZ :

BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN

İKTİSATİ KALKINMA PROJELERİ İÇİN ELKİTABI

(MANUEL FOR ECONOMIC DEVELOPMENT PROJECTS)

Kitabın genel dağıtım ve satış yeri :
P.K. : 134 - Ulus/ANKARA
Telf. : 12 30 49

SUMMARY OF CONTENTS

SOME THOUGHTS UPON THE OLIVE OIL AFFAIR

p. 3

The necessity of preparing our products in compliance with standards, as well as ensuring the control to see that these are sold in compliance with standards, is still the topic of the day because of the olive oil affair.

TSE, who has continued to emphasize this need and is endeavouring to ensure production of standard goods, is pleased to note the reaction expressed by public opinion because of a scandalous situation. We believe that the solution to be found for the olive oil affair will at the same time furnish enlightenment regarding the suitable preparation of all our products, in consequence of which we shall achieve the level of quality which developed countries reached long ago.

This opportunity should not be missed, and standardization should be made use of on a large scale for the marketing of our products as well as our economic development in this age of planned development and preparation to enter the Common Market as a member.

In Turkey, compulsory implementation of standards is practised rather as regards agricultural export products. For this reason, our domestic market is left to its own devices. Except for cotton, no export standard is implemented in the domestic market. Actually, it should be our duty to protect the public, as much as the foreign markets, in regard to such foodstuffs as fresh and dry fruit.

If such an attitude were to be adopted, not only would the consumers benefit, but the producers-not having the possibility of selling unless what they produced and prepared were standard would be forced to comply with standards and they would also not to use different standards for domestic and foreign markets.

In regard to industrial products, as exports in this field started only recently there is no question of variable standards for domestic and foreign markets. Since Turkish Standards are applied also to imported products standards are helpful for the national economy and they assist the progress of industry.

We rather neglect to attribute the necessary importance to such decisions as using domestic raw materials in the manufacture of our industrial products and preventing importation of what we manufacture ourselves, whereas we should adopt one single standard to be implemented both abroad and at home, and by an efficient system of marketing we should get the most out of that particular branch of production.

To-day in buyer markets, small and attractive packagings are used. Products of countries which cannot supply this type of packing are generally received in bulk and packed as desired afterwards. Thus the value of the labor and packaging remain in their own country.

By prohibiting exports in bulk and forcing the exporters to pack their raw, semi-finished or other products properly as demanded by the buyer markets, it is possible to have our national economy benefit from these additional values of labor cost and packing materials.

It is a pity to export olive oil, hazel, nuts, and raisins in semi-raw condition in large containers and bags to be processed in the buyer country.

Our standards are the tools whereby these additional values of millions of Liras can be earned by our national economy. To achieve this, the only requirement is to plan our exports, to procure the equipment necessary for the proper preparation of our export products and to have the support of the competent authorities in this.

STANDARDIZATION AND FOREIGN TRADE p. 4-5

This is the translation of the text of the talk delivered by Mr. R. Frontard, Assistant Director General of AFNOR, in the DEVCONF series of lectures given during the ISO/Moscow meetings.

PIERRE AILLERET

p. 7

At the 1967 meeting of the IEC in Prague, Mr. Pierre Ailleret was elected President of IEC.

Mr. Ailleret, well known to his IEC colleagues for having been chairman of the French Electrotechnical Commission for 24 years, is a distinguished scholar and a prominent and active personality in his field. Among his many activities, he is Scientific and Technical Adviser to Electricité de France, President of the Union Technique de l'Electricité, a member of the Atomic Energy Commission, and has an impressive list of publications to his credit. We wish him success in his new appointment.

LATEST DEVELOPMENTS AT TSE' PACKING LABORATORY

p. 8

The founding of a packing laboratory at the Turkish Standards Institution is progressing step by step.

The first action in this respect was the technical assistance agreement reached between our Government and OECD in 1965. On the basis of this agreement, the Director of the General Packing Labora-

tories of France, M. Verlot, visited TSE to discuss the basic principles of the project.

Later M. G. Jouhaud came to Ankara and delivered the final project together with lists of equipment and machinery, catalogues and other necessary plans and sketches. M. Jouhaud furthermore stated that OECD would continue to assist TSE in the implementation of the project and initial operation of the laboratory.

TSE officials, accompanied by M. Jouhaud, visited the Ministry of Industry, Ministry of Commerce and the State Planning Organization for the financing of the project.

M. Jouhaud explained the project to the authorities concerned and the benefits to be obtained for Turkey from its implementation.

It is now expected that the State Planning Organization will include this project in the 1968 programme of the Second Five Year Plan.

DIRECTOR OF GHANA STANDARDS INSTITUTION AT T S E

p. 8

Mr. E. Lartey, Director of the Standards and Industrial Research Institution of Ghana who came to Istanbul in September to attend the meetings of the Commission on Large Dams, also visited TSE in Ankara.

Mr. Lartey, after having participated in a UN Seminar in Denmark in 1965, successfully founded a national standards institution in his country. The said institution became a member of ISO in 1966.

Mr. Lartey congratulated Mr. Sünter on his election to the Presidency of ISO, and stated that this election was of utmost importance, particularly for the developing countries. After visiting the laboratories, Mr. Lartey said that his visit to TSE had been very useful for him on behalf of the Ghana Institution.

JEROME REED AT TSE

p. 8

Mr. Jerome Reed, Director of Technitape Technical News Company and a prominent newspaperman and broadcaster, visited Faruk A. Sünter at TSE.

Mr. Reed, who visited TSE for the first time in 1965, was very much interested in the progress TSE has recorded since then. Technitape records on tape and broadcasts the latest scientific and technical information and achievements in about 30 countries in various parts of the world.

TSE TECHNICAL COUNCIL

p. 8

TSE's Technical Council accepted the following five new standards at its meeting on 6 September 1967.

1 — Ball and Socket Couplings of String Insulator Units (IEC Pub. 120).

- 2 — Mine Pit Posts
- 3 — Panelled, Glazed, Panelled and Glazed Wooden Door Wings
- 4 — Cement-Treated Adobe Bricks
- 5 — Matchboarded Door Wings.

USSR CHAMBERS OF COMMERCE DELEGATION VISITS TSE

p. 9

During a visit of business circles in Ankara, Istanbul, Izmir and Adana a 14 - man delegation from the USSR Chambers of Commerce, who were the guests of the Union of Chambers of Commerce, Industry and Commodity Exchanges of Turkey, paid a visit to TSE on 28 September.

Following a talk by TSE President Faruk A. Sünter covering the background and history of standardization in Turkey and the progress and present status of TSE, the delegates were taken on a tour of the buildings and laboratories. The leader of the delegation expressed their appreciation and wished the TSE continued success in its endeavours.

NEWS OF STANDARDS IN THE OFFICIAL GAZETTE

p. 11

1 — Compulsory implementation date of the provisions of the Standards for Cast Iron Drainage Pipes and Fittings is postponed for one year by Decree 6/8625 which appeared in the Official Gazette dated 23 August 1967.

2 — Abolishment of article 2.5 and article 2.5.1 concerning inspection stamps of compulsory standards TS 42 (Peaches) and TS 101 (Table Grapes) respectively, for one year is decreed in the Official Gazette dated 5 September 1967.

3 — The Ministry of Commerce promulgated in the Official Gazette dated 23 August 1967, an annex to the announcement which had been published in accordance with article 3 of the Regulations concerning Control of Cotton.

WINE MAKING IN TURKEY

p. 12-13

This article is a continuation of that published in our previous issue on wine making in Turkey.

PANELLED, GLAZED, PANELLED AND GLAZED WOODEN DOOR WINGS AND MATCH BOARDED DOOR WINGS

p. 14-15

This article gives information about three new standards which have been recently accepted by TSE's Technical Council.

First, the places of use of the articles that constitute the subject of these standards is taken up, followed by the economic and technical advantages to be obtained from these standards. The article then proceeds to give technical information about each of the standards. Lastly, information is given about the method of packing of the doors when offered to the market.

STANDARD FOR MINE POSTS

p. 17

The variety of timber used for underground reinforcement in mine pits as well as other purposes is taken into consideration in this standard; The standard for mine posts is of great importance for our mine pits, which use 350,000 m³ of timber annually, as well as for our Forestry Department which has undertaken their procurement.

The article continues to give technical information about the standard.

TESTING OF EDIBLE OILS BY GAS CHROMATOGRAPHY

p. 20-22

In this article, general knowledge is given about the chemical nature of olive oil as well as other edible oils. The article also describes a test carried out at TSE Laboratories by employing the gas chromatography method in order to detect each of the oils in mixtures of a variety of proportions as well as to determine radically whether any adulteration is present in any given oil.

The article first describes the work carried since the second half of the 18th century to determine the chemical nature of oils, including edible olive oil. It then proceeds to describe how it has been possible to detect each one of the oils according to their chemical composition and explains how for many years it was not possible to easily determine the ratio of each of the oils in a mixture, and how in the end the method of gas chromatography yielded the best results in this respect.

The article then describes the method itself.

INTERNATIONAL MEETINGS TO BE HELD AT TSE

p. 23

IEC sub - committee 18A «Cables and Cable Installations» attached to Technical Committee No. 18, Technical Committee No. 20 «Electric Cables», Sub - committee 20 B «Low Voltage Cables» and Working Group 20/WG 11 «Rubber and Thermoplastic Insulated High Voltage Cables» will hold their annual meetings for 1967 at the Turkish Standards Institution in Ankara from 27 October - 4 November.

The number of delegates to participate in these meetings is 10 from Germany, 5 from England, 9 from France, 7 from Italy, 6 from Holland, 2 from Norway and 4 from Greece. Denmark, Sweden, Switzerland, Belgium, The United States and Finland are sending one delegate each.

Turkey will be present at the meetings with a large group of delegates, as the public and private sectors concerned believe that our national interests should be watched in standardization work carried out at the international level.

Short biographies of Dr. G. L. Palandri, Chairman of the Technical Committee No. 20, Mr. J. P. J. Smoes, Chairman of sub - committee 20 B and Mr. F. Marocchi, chairman of sub - committee 18 A are given below :

Dr. G. L. Palandri

Dr. G. L. Palandri received the degree of Doctor in Electrical Engineering from the Politecnico (School of Engineering of the University of Milan, Italy) in 1930. He joined the Electrical Research Laboratory of Pirelli S. p. A. in Milan in 1932 as Research Engineer.

In 1939 he was appointed Manager of the Electrical Research Laboratory, and in 1945 Manager of the Research Laboratories of the Cable Division. In 1958 he became Technological Director of the Cable Division responsible for Research and Engineering of the Pirelli Companies in Italy and abroad.

In 1963 he was appointed Director of the Board of the Pirelli Construction Company (England).

Since 1966 he has been Director of Research and Engineering of the Cable Division.

Dr. Palandri, who is a member of a variety of scientific and technical societies and organizations, is the Chairman of IEC's High Voltage Cables Technical Committee.

Dr. F. Marocchi

Born of a peasant father in 1906, Dr. Marocchi completed his studies at the Superior Polytechnical School of Turin in 1930. In 1931 he joined the Pirelli Company, where for the past 20 years he has been chief of the Cable Study and Development Department.

Dr. Marocchi has for many years been secretary or chairman of all cable specification committees in Italy and leader of the Italian delegations to nearly all international meetings on this subject.

He was appointed chairman of SC 18 A in 1961, after having acted for several years as leader of the Working Group which prepared IEC Publication 92.3.

Jean Pierre Joseph Smoes :

Mr. Smoes graduated in 1932 from the University of Brussels - Polytechnical School as a mechanical and electrical engineer.

He joined the Comité Electrotechnique Belge in 1933. He has been the Director of the same organization since 1946.

He is also the treasurer and member of the Board of the Comité National Belge de l'Eclairage, as well as the vice - president of the International Commission on Rules for the Approval of Electrical Equipment (CEE).

He holds the chairmanship of the Advisory Panel on Safety Matters (IEC/APSM) of IEC/TC 26 - Electric Welding and of IEC/SC 20 B - Low Voltage Cables.

He also is the Secretary of IEC/TC 23 - Electrical Accessories.

STANDARDIZATION IN THE SECOND FIVE-YEAR PLAN

p. 25

The Second-Five Year Development Plan has been placed into enforcement following its publication in the Official Gazette dated 21 August 1967.

A study of the Plan shows that much space is devoted to the subject of standardization as was in the First Five-Year Plan.

The plan requests the preparation and implementation of a variety of standards. In particular, the enforcement of the Statute concerning the Principles of Implementation of the Development Plan is important as regards control to be carried out in respect to standards, as the statute provides for the authority to take the measures necessary for the implementation of controls.

The Second Five-Year Plan also includes preparation of standards for construction materials, agricultural products, forestry products and finished and semi-finished industrial products.

The Plan encourages and demands quality control and a system for the general control of standards.

NATIONAL CONGRESS OF POPLAR GROWING

p. 27

The National Congress of Poplar Growing was held in Izmit on 11 September 1967. Sixty-three members from public and private sectors of the Poplar Growing Commission participated in the congress. Among these were poplar growers from far corners of the Black Sea, Marmara, and Aegean Regions.

The report read by the Secretary General included such items as efforts made and results obtained in poplar growing and the activities of the

Poplar Growing Research Institution in the way of distributing seedlings and teaching growers how to care for and evaluate poplars.

The report was approved unanimously.

The commission set up later laid down the measures that must be taken to ensure the development of poplar growing as well as the aid that is required to be received from the government.

The public and private sectors worked harmoniously at the Congress, and it was generally felt that the Research Institution's activities would yield positive results with regard to establishing the required forests in our country. It was noted with satisfaction at the same time that a step had been taken towards growing high quality standard trees.

INTERNATIONAL CONGRESS ON LARGE DAMS

p. 27

The International Commission on Large Dams held its ninth Congress in Istanbul from 4 - 8 September with the participation of 1600 experts from 44 countries and was opened by Turkish Prime Minister Süleyman Demirel.

The picture on this page shows the presidential dais during the opening ceremony.

IMPORTANT SEMINAR

p. 27

The Economic Development Institution, located in Istanbul, held a seminar from 14 - 21 September on the subject of a «European Economic Community and Turkey». This was attended by a large gathering of prominent economists and businessmen, who were addressed during the opening ceremony by the President of EEC Mixed Parliamentary Commission M. H. Moreau de Melen.